

D R A U G A S MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS / 1965 METAI, LAPKRIČIO MĖN. 20 D. / NOVEMBER 20, 1965 / PART TWO NR. 273 (47)

Knyga, kokios dar neturėjome

Beletristikos antologiją pristatant ir pasitinkant

Faktai ir datai skiriame neeilinės reikšmės, kada sakome: pirmoji lietuviškoji knyga išėjo 1547 metais, pirmas atbundančios tautos laikraštis 1883 metais, pirmoji lietuvių dailės paroda 1907 m., pirmoji didžioji dainų šventė 1924 metais ir t. t. Mūsų kultūros istorijoje, įdėmiau pažvelgę, visada rasime virtinę tokių įvykių, kurie kieno nors įtempta pastanga gyvenimui buvo išsukti savo reikšmingą pirmą kartą. O tai kiekvienu atveju reiškė vis didėjančią ir didėjančią mūsų tautos brendimą intensyviai ir pilnutiniam kūrybiniam išsisky-

tas sau pirštus, jis neišgrauš nei čia laisvųjų lietuvių leidžiamos enciklopedijos, nei niekieno nevaržomos literatūros, meno mokslo bei muzikos kūrybinių laimėjimų. Kada nors vis tiek tauta jos vaikų surinktą ir subrandintą kultūrinį derlių suneš ir supils į bendrąjį savo tuščias žmonijos istorijos svirne.

Ir Lietuviškosios knygos klubo keliolikos metų duoklė bendrame tautos lobyje jau šiandien yra akivaizdžiai regima. Ir ne tik ilga romanų, novelių ir poezijos knygų virtinė šią leidyklą iškelia kaip vieną iš aktyviausių, bet ypač tas jos užmojis, kuris mūsų aplamai realizuotas pirmą kartą. Čia turima galvoje Lietuviškos knygos klubo 1951 metais išleista, Jono Aisčio ir Antano Vaičiuliaičio redaguota "Lietuvių beletristikos antologijos" pirmoji dalis ir šiomis dienomis išėjusi to paties Bern. Brazdžio ir Ben. Babrausko redaguota beletristikos antologijos antroji dalis.

Šių mūsų literatūros žanrų ir dar tokios plačios istorinės apimties antologijų lig šiol visai neturėjome. Jų lig šiol nesuskubome suredaguoti ir išleisti nei nepriklausomybės metais, nei išveivijoje, tuo labiau nei pavergtoje Lietuvoje. Tad toks pirmakartinis šių antologijų išleidimas rikiuojasi taipgi į reikš-

mingųjų mūsų kultūros istorijos metų ir faktų eilę, kuriuose su laimėjimo ir pastangos realizavimo džiaugsmu pabrėžtinai tariama: **Pirmą kartą...**

Tik ką išleisti "Lietuvių beletristikos antologijos" antroji dalis drauge su anksčiau pasirodžiusia pirmąja dalimi sudaro daugiau kaip 1,300 psl. impozantišką dvitomį leidinį. Redaktoriams ir leidyklai užmoji vykdam, daug kur reikėjo laužti pačius pirmuosius tokio sumanymo ledus, mokantis iš patirties ir nesustingstant trafarete. Tai ypač akivaizdu antroje dalyje, kuri ir rašytojų nuotraukų įdėjimu ir autorių kūrybos labiau išieškotu ir platesniu aptarimu gerokai skiriasi nuo pirmosios dalies, ir tai gerąja prasme.

Antroje antologijos dalyje rinkinius ir būdingiausias kūrybos gabalus randame šių mūsų beletristų: P. Tarulio, St. Kapnio, I. Simonaitytės, K. Kiešlos, A. Tulio, J. Žmuidzino, J. Paukštelio, Pivošos, F. Neveravičiaus, Jono Marcinkevičiaus, J. Grušo, J. Ignatonio, V. Alan-

(Nukelta į 2 psl.)

Knygos aplankas, pieštas Pauliaus Jurkaus

Kertinė Parastė

APIE KULTŪRINĮ KARŠINGIAVIMĄ

"Draugo" kultūriniam priede (nr. 255-44) "Kertinės parastės" pastogėje tilpo P. Mils. inicialiais pasirašytas puikus straipsnis: "Mintys apie gyvuosius Vėlinių progą".

Mintys labai aktualios, kupinos tokio perveriančio rūpesčio kultūros ir meno adepto vertinime, įtaigojančios drąsias, toli siekiančias išvadas, jog negana tokį rašinį sutikt, tik "uždaru" ir sentimentaliu pritarimu. Reikia atsilipti, verta pagvilinti.

Straipsnio autorius iškėlė vieną iš seniausių ir vieną iš kontrastiškiausių visuomenės problemų: kūrėjo materialinio stovio ar būklės gerinimą visuomenės auka, parama ar dar kaip kitaip bepavadinant tą dalyką. Juk kūrėjo, kurio ainiui ainiui didžiulis, kurį tautos kultūra savinsis į savo aruodą, o spekuliantai varžysis dėl jo kūrybinio palikimo (paveikslių) arba kaip kitaip pelnysis (filmai pagal romanus), gyvenimas dažnai ir dažniausiai ne rožėmis klotas. Tik mažytis žvilgsnis atgal rodo mums klasiškiausias pavyzdžius, kur poetai mirė badu, muzikai baigė dienas senelių prieglaudose, dailininkai piešė genialius paveikslius, kaip mūsų M. K. Ciurlionis, ant paprasto popierio... Dabar jų vardais didžiuojasi kultūros istorijų puslapiai, jiems statomi brangūs paminklai, jų vardais pavadinamos gatvės, kuriose jie, gyvi būdami, vaikščiojo su tuščiu pilvu, su apmaudinga viltimi kokių nors būdu sugauti mažą pinigėlį pietums...

Kitokių kūrėjų likimu privalu rūpintis ir mums — nes kaip buvo iki šiol, tėra tik kultūringos visuomenės gėda. O ta gėda, kartu su genijų vardais, juk drauge įrašoma į istoriją. Atverskime kad ir mūsų kultūros istoriją. Nė su padidina mu stiklu joje negalėtumėm surasti, kieno stambūs namai su brangiais baldais puošė Druskininkų miestelį. O kas dabar būtų Druskininkai be Ciurlionio? Tik kultūros analų puslapiuose niekad niekuo nepaženklinta vietovė. O kiek kartų, tur būt, praėjo Daukantais tomis gatvėmis pusalkanis ir suskurdęs, kur jam ainiai šiandien išmūrijo impozantišką paminklą. Ir dr. V. Kudirka, trankydamasis liūtingais keliais pas ligonius, ar gi galėjo manyti, kad jam atiteks garbė apvainikuoti savo vardu net visą miestelį?

Taip dėjosi mūsų visuomenė tada, kada ji dar tik buvo. Bet pavyzdžiai kalba patys už save. Jie nesensta. Ir nuostabiu būdu lietuvių visuomenė garbingai tradicinga. Ir dabar laiko savo kūrėją apyalkanį; gal manoma, kad tada jam geriau veiks kūrybinis šišas (a la Maironis). Nepriklausomoje Lietuvoje rašytojai išsilaikė iš savo tarnybų, tarnybėlių. Draskė savo laiką, kūrybinę koncentraciją, energiją dviem frontais. Ir tai buvo laikoma normaliu dalyku.

Mūsų mažoje tautoje, kuri dar neprinoko greta paveikslų (kurie patogūs tik kaip sienų dekoracija) dekoruoti ir knygomis, niekad nebuvo sugebėta organizuoti leidyklų, pajėgiančių apmokėti rašytojų pilną investiciją į jo kūrinį. Honorarai ir "garbės honorarai" buvo ir tebėra tik medžiaga anekdotams. Taip buvo Lietuvoje, taip liko ir svetimijoje. Tos tūkstantinės premijos, apie kurias pasigardžiuodami rašo korespondentai, tėra tik mažytė kūrybiškojo talento atmokėjimo dalytė. Ir jeigu rašytojas drebteliai į mūsų kultūros lobyną pūrą grūdų, jam visada atlyginama tik kolchoziškai: pora svarų daviniai. Jeigu knygų leidyklos pajėgtų, o pajėgs tik tada, kada bus pasukta visa leidybos aparatūra (skaitytojų kontingentas, reklama, spausdinimo ir platinimo racionalizacija etc.) skaudžioji ir gėdingoji problema iš karto išnyktų. Tačiau taip nėra, ir tokie šviesieji mūsų visuomenės asmenys, kaip diskutuojamojo rašinio autorius P. Mils. pristato tą problemą aiškiai ir skaudžiai.

Tačiau kūrėjo rėmime yra vienas pavojingas momentas: šalpa. Šalpos momentas turi ir kūrėją demoralizuojančių arba dusinančių elementų. Net stambiame amerikietiškojo leidyklų biznyje tas reiškinys, kada duodama kūrėjui kurio nors būdu šalpa, sarkastiškai vadinamas "thinking money". Pinigai duodami su prielankia pozicija "gal būt". Gal būt, tai padės ką nors sukurti; gal būt, tai atpalaiduos kūrėją nuo rūpesčio kasdieninės duonos rūpomis. Ir tokį metodą pritaikius, tektų visus rašytojus perkelti į karšinių kategoriją. Kas gi nenorėtų turėti po ranka thinking money? Gražu ir kilnu gauti pinigą už galvoją. O parakas jau seniai išgalvotas. O Amerika jau seniai atrasta.

Razmų, didelių, mažų ir didžiulių, mums labai reikia. Šiandien ams netolimi laikai, kada mes gyvenome be Razmos ir buvome ramūs, atrodo jau sena ir beprasminga gaidynė. Tačiau, kaip visur, taip ir tų "tinking money" epizode, reikia ir korektūrų. Pirmiausia čia reikia ateiti tal-kon su tam tikru fondu jau pasireikšusioms mūsų leidykloms. Tam reikalui sukurtas fondas turėtų tik papildyti tuos "garbės honorarus" iki pakenciamos išvaizdos. Ir tik tiek. Tada išryškėtų mūsų kultūros davėjai, snaudalai ant senų laurų, tinginiai, apvylytieji ir nustebinusieji. Tada joks rašytojas nesijaustų karšiniūmi, bet visuomenės atlygintu žmogui už darbą, kurį jis tai visuomenei nuveikė. "Thinking money" pavergtoje Lietuvoje paversta į algą. Rašytojas ten valdininkas, pil-das mažiau ar prasčiau parei-gas. Pas mus toks "honoraro fondas" būtų atplūdu už nu-

(Nukelta į 2 psl.)

Ar Mykolas Vaitkus — estetininkas?

Vietoj recenzijos apie "Šerkšno sidabrą"

DR. J. GRINIUS

Prieš daugelį metų yra tekę studijuoti prancūzų romanti-ko A. de Lamartine kūrybą. Šis poetas savo poezijos komentaruose yra teigęs, kad žmogaus amžiuį tesą du laikotarpiai palankūs lyrikai, būtent, jaunystė ir senatvė. Jaunystėje prieš žmogų tebėra atvira neribotų galimybių ateitis. Tai žadina vaizduotę ir sukelia vidaus įtampą. Todėl jaunuolis savo sklidiną širdį lengvai išsako lyrine poezija. Senatvė yra atvirkščia jaunystei ta prasme, kad nebėra ateities, o tėra likę jaunystės prisiminimai. Prie sudužusių iliuzijų belieka rezignuoti ir atsiveikinti su gyvenimu. Bet bėgau, kad geriausių eilėraščių

jis yra sukūręs jaunystės (maždaug 20-40) metais ir senatvės laikotarpyje (tarp 60-70 m.). Tik sunku buvo spręsti, kiek lyriškai menkavertis vidurinis jo gyvenimo tarpas (40-60 m.) parėjo nuo sovietinės okupacijos ir Stalino siautėjimo ir kiek nuo apskritai psichologinio to amžiaus stovio.

"Šerkšno sidabras" tarp kitų rinkinių Paskiausiai laiku A. de Lamartine teorijai stiprių argumentų suteikė vėliausias M. Vaitkus lyrikos leidinys "Šerkšno sidabras", kuriame išspausdinti eilėraščiai, parašyti 1953-1954 metais, t. y. tada, kai M. Vaitkus jau turėjo 70 m. Tačiau, jeigu šiuos kūrinius palygintume su eilėraščiais, rašytais dar dešimčia metų anksčiau ir surinktais "Vienatvės" rinkiny, kūrybinio atžvilgiu pirmenybę tektų atiduoti "Šerkšno sidabru", tariant, kad M. Vaitkus senatvės lyrika geresnė už jo subrendusių metų poeziją. Gaila, kad dabartinio rinkinio negalio palyginti su to paties poeto jaunystės kūrinių, nes šitai labiau paaiškėtų, kiek Lamartino teorija tinka M. Vaitkui. Bet iš to, kiek mūsų poeto kūrinių yra patekę į antologijas, galima drįsti teigti, kad "Šerkšno sidabro" eilėraščiai nėra už anuos menkesni, o greičiau net pranašesni. Taigi, atrodytų, kad M. Vaitkus atveju Lamartino pažiūra pasitvirtina.

Taip dėjosi mūsų visuomenė tada, kada ji dar tik buvo. Bet pavyzdžiai kalba patys už save. Jie nesensta. Ir nuostabiu būdu lietuvių visuomenė garbingai tradicinga. Ir dabar laiko savo kūrėją apyalkanį; gal manoma, kad tada jam geriau veiks kūrybinis šišas (a la Maironis). Nepriklausomoje Lietuvoje rašytojai išsilaikė iš savo tarnybų, tarnybėlių. Draskė savo laiką, kūrybinę koncentraciją, energiją dviem frontais. Ir tai buvo laikoma normaliu dalyku.

Tačiau tai nėra esminis klausimas. Skaitytojui, be abejo, rūpi, kuo "Šerkšno sidabras" skiriasi iš kitų poeto rinkinių, kuo jis ypatingesnis. Nors tematiškos atžvilgiu jis toli stovi nuo

(Nukelta į 2 psl.)

Šiame numery:

- Apie kultūrinį karšingiavimą.
- Knyga, kokios dar neturėjome.
- Ar Mykolas Vaitkus — estetininkas?
- Laisvę išmainė į stalą.
- Henriko Radausko eilėraščiai.
- O. V. Milašiaus lituanistiniai darbai.
- D. Monteiro novelė.
- JAV sumuštinės monetos.
- Apie teatrą, aktorius ir veikalus.
- Šolochovas į Stokholmą, Svi-niarskis į kalėjimą.
- Kultūrinė kronika.
- Filmų įvairumai.
- Akademinės prošvaitės.

Chicago Lietuvos styginis kvartetas. Iš kairės į dešinę: Povilas Matinkas, Alfonsas Paukštys, Petras Armonas ir Vytautas Janėys. Kvartetas lapkričio 21 d. (sekmadienį) 3 val. popiet "Draugo" redakcijos patalpose išpildys F. Schuberto, A. Dvorako ir V. Jančio kūrinius. Šią literatūros ir muzikos popietę rengia ateitinių meno draugija "Satrija", pristatydama tik ką išėjusią "Lietuvių beletristikos antologijos" antrąją dalį.

AR M. VAITKUS - ESTETININKAS?

(Atkelta iš 1 psl.)

ankstybesniųjų, tačiau jo spalva, kaip byloja pats rinkinio vardas, yra kitokia — liūdnė, rezignacinė. Tuo M. Vaitkus lyg priartėja prie mūsų dienų skaitytojo, kurį kiti yra įpratę skendėti pesimizme ir absurde, nors lig šiol M. Vaitkus buvo tarp tokių poetų kaip Jurgis Baltrušaitis ir Petras Vaičiūnas, kurie dėl savo prigimties ir pasaulėžiūros priskirtini prie optimistų.

Būti poetu optimistu — sunkus ir nedėkingas vaidmuo. Viena, šviesiųjų išpūčių skalė žmogaus gyvenime yra siauresnė negu tamsiųjų; todėl optimistinėms idėjoms sunkiau surasti atitinkamą originalių išraiškos priemonių. Antra, optimistinė poezija skaitytojas sunkiau tik, nes kiekvienas žmogus labiau linkęs į blogį negu į gerą, o skausmą pergyvena giliau negu malonumą. Tai yra viena priežastis, kodėl J. Baltrušaitis, P. Vaičiūnas ir su jais M. Vaitkus nėra plačiai mėgstami, nors jų talento niekas neginčija. Tuo tarpu naujuoju rinkiniu, kaip sakytų, M. Vaitkus norom ar nenorom yra pasidaręs mūsų skaitytojui artimesnis.

Antras reiškinys, kuris džiugina labiau negu eilėraščių spalva ir tonas "Serksno sidabre", yra jame matomas sulakonėjimas. Tai ypač aišku, šį rinkinį palyginus su "Vienatvės" eilėrašciais, kur retas kūrėnėlis tesutelpa viename puslapyje, o dviejų trijų strofų eilėraščių visai neužtinkame. Tuo tarpu "Serksno sidabre" dvi — trys strofos nėra jokia retybė. Be to, jame visai nėra eilėraščių, kurie pereiną į antrą puslapį. Nors trumpumas nėra estetinis mastas, tačiau lyriniam kūrinij ypa svarbus, nes nurodo, kad jo autorius netuščiažodžiauja, kad jis daugiau ar mažiau yra priverstas atsakyti retorikos ir samprotavimų, kurie mūsų laikų lyrikai sunkiai bepakeičiamai.

Practies silpnybės ir dabartinės teigiamybės

Zvelgdami į M. Vaitkaus poetinę praeitį, turėtume pasakyti, kad seniau jis savo kūryboje nesistengė taupyti žodžių. Dažnai neapsisprendamas, kas turi sudaryti svorį jo meninėje tikrovėje, ar išviršinio pasaulio įvairybė, ar vidaus pasaulio intensyvi vientisybė, M. Vaitkus dažnai kūrė ilgus eilėraščius, kurie nebuvo nei epiniai, nei lyriniai, bet dažnai tiek praskiesti beveik sinoniminėmis reikšmės žodžių bei vaizdų, kad jie pasidarydavo nuobodūs. O prie paviršutiniškumo išpūčių prisidėdavo poeto pamėgimas pažaisti lyrikos technikinėmis ypatybėmis (rimais, ritmais, eilučių ir strofų įvairybė). Man rodos, kad visa tai praityje sudarė M. Vaitkui nepalankią ir neteisingą nuomonę. Ji buvo nepalanki, nes poetas buvo laikomas antraeilium ar trečiaeilium, o neteisinga todėl, kad jis buvo priskirtas prie estetų, kurie žaidžia išpūdziais, nesistengdami atskleisti būty nieko gilesnio.

Tuo tarpu "Serksno sidabras", pats mažiausias, iševijojį išleistas, M. Vaitkaus lyrikos rinkinys, paliudija, kad minėta nuomonė nevienu atveju yra buvusi klaidinga: kai poetas rašo trumpai, jo žodis smenga giliai ir tuo pačiu tampa įdomus. Tai, be abejo, neliečia visų eilėraščių rinkinyje: jame dar yra tokių kūrinių, kuriuose autorius mintį suskaldė keliais beveik sinoniminiais išsireikšimais, užuot ją pasakęs vienu — dviem kondensuotais vaizdais. Tačiau taip pat yra nemažai skaičius glaustų trumpų (kartais dviejų — trijų strofų) eilėraščių, o tarp jų — patys geriausi ir išpūdingiausi kaip Gė-

lės malda, Ar ir tu ilgies? Nesitu erelis, Fejerverkas, Taip toli. Nebeatsimerk, Naktis prieš Naujus metus, Pelėnų diena, Gyvoji liepsnelė, Gegužio improvizacija, Graudu ir gal dar vienas antras. Suskaičius juos, paaiškėtų, kad tie patys žymiausi kūrėniai sudarė apie 15 procentą rinkinyje. Šitokį rezultatą, rodos, pasiekia tik patys didieji poetai.

Tarp amžininkų

Be abejo, poeto didybė kaip ir kiekvienos žmožiškos kūrybos klausimas yra reliatyvi. Tačiau "Serksno sidabras" liudija, kad M. Vaitkus reikia skirti prie mūsų žymiųjų (Putino, B. Sruogos, F. Kiršos, P. Vaičiūno) kartos poetų. Galima būtų tarti, kad M. Vaitkus — lyrikas, tur būt, yra originalnesnis už B. Sruogą — lyriką arba bent nemažesnis už šį. Kodėl? Todėl, kad poeto originalumą parodo paprastai keli eilėraščiai, kurie lyg simboliai praskleidžia jo originalius santykius su būtimi arba bent su visata. Sakysim, V. Mykolaitis - Putina gerai išreiškia vergo simbolis, kurį poetas yra sukūręs Vergo poemėlėj. Jo galėtume rasti sutelktą beveik visą Putiną, arba tikriau jo pasaulėjautą. Ar yra kas nors panašaus, kas šitaip charakterizuotų B. Sruogą? Vienu geriau šiuo eilėrašciu antologijos cituoja "Supasi, supasi lapai nuobodinti". Tik, deja, nei šis, nei keli kiti drauge mums nesukuria B. Sruogos simbolinio vaizdo, kuris išreiktų poeto savybinę pasaulėjautą. Tai reiškia, kad Sruoga — lyrikas nėra ryškus.

Kitaip atrodo M. Vaitkus. Jo santykių su būtimi nuo seniai simbolizuota šviesūs krislai ir nušvietai dulkės. "Serksno sidabras" dar pridėda porą simbolių iš eilėraščių, pavadintų Gėlės malda ir Gyvoji liepsnelė, kurie papildo ankstesnius, drauge atskleidžiamą M. Vaitkaus pasaulėjautą visoj didžiojo tikrovėje. Pasirodo, kad ties visa būtimi Dievo akvaizdoje poetas jaučia si kaip gyva liepsnelė, arba dulkė, kuri žaidžia nušvieta amžinosios Saulės spinduliu ir lyg pritarija gelei, besimeldžiančiai tai pačiai Saulei.

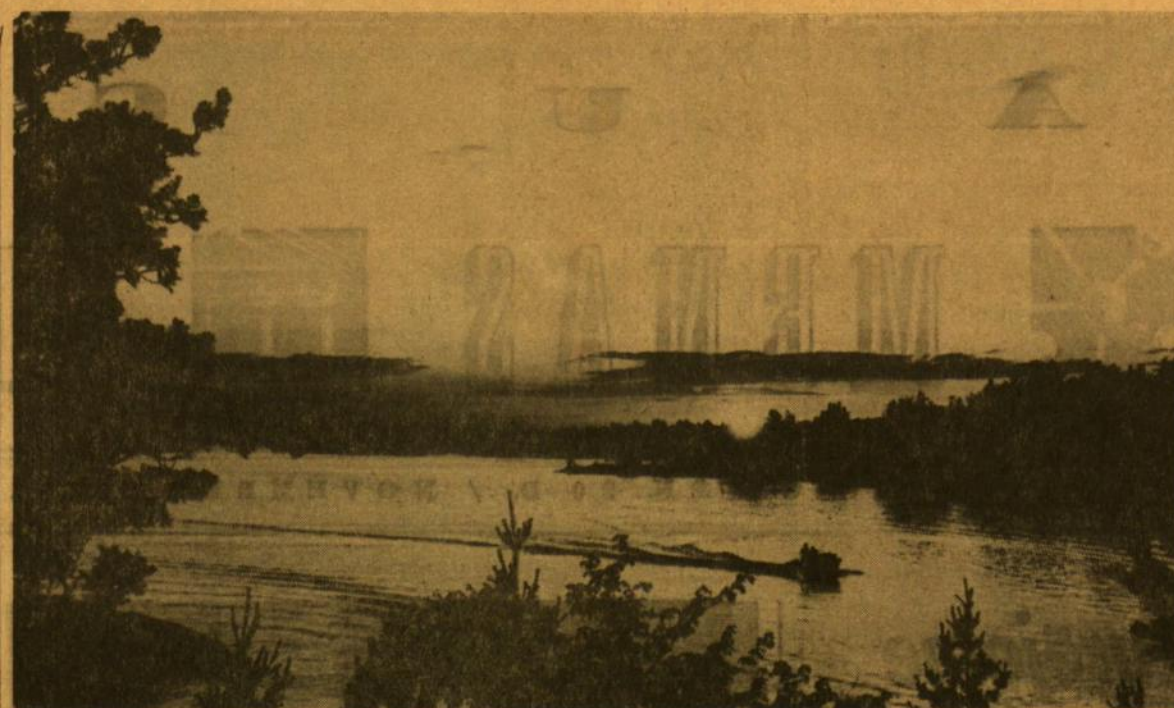
Tačiau šitie simboliai, kurie atstovauja M. Vaitkaus originaliai pasaulėjautai, taip pat nurodo, kad poetas nėra estetininkas, kaip kartais apie jį rašoma. Kai kam gal jis estetu atrodo dėl to, kad buvo vienas pirmųjų, kuris atsiskė visuomeninių temų, stipriai įplietusių lyriką Maironio, V. Kudirkos ir kitų poetų spaudos draudimo metais. Bet tai per menkas motyvas pavadinti M. Vaitkū estetininku. Jo tokiu nepadaro karkartėmis žaidimas eilėraščių išviršinėmis formomis, nes greta šitokių formalistinių faktų būtų galima nurodyti eilėraščių, kur išraiška neadekvatiška minčiai, t. y. stinga formos

KULTŪROS TEMOMIS KITUR

LAISVĘ IŠMAINE Į STALĄ

Pavergtosios Lietuvos "Menas ir Literatūra" paskelbė, kad į okupuotosios Lietuvos rašytojų sąjungą priimtas ir Chicagoje ilgą laiką gyvenęs, buvęs "Naujienu" redaktorius ir Alto sekretorius Albinas Morkus, tapęs vėliau "Vilnius" bendradarbiu. Nepasakytume, kad A. Morkus sakinio parašyti nemokėjo, tačiau jis nebuvo joks kūrėjas ir, tai pats suprasdama, į rašytojų d-ją nesisūlė. Tačiau visai kitaip Lietuvoje, kur, tapdamas rašytoju dr-jos nariu, tampa jau ankstesnės klasės tarybinis piliečiu ir, jei pataikė žengti pagal marksistinę rikiuotę ir šokti pagal politruko botago kirčius, gali labai gerai gyventi. Daug geriau, negu kokie ten nuskurdėliai kolchozininkai.

Taigi, A. Morkus buvo priimtas į Rašytojų s-gą ir "Literatūros ir Meno" spalio 30 d. nr. džiaugiasi: "Kada nutariau grįžti į tėvynę, prisipažinsiu, nuogastavau — kaip būsiu sutiktas, kaip teks jaustis? Buvau sutiktas labai draugiškai. Nuosirdžiai šiltas buvo pirmas mano susitikimas su Lietuvos rašytojais jų klube. Buvau apripūntas jauti ir, bendrai, man kūrybiniam darbui sudarytos tokios sąlygos, kokį niekada neturėjau". Tikime, kad A. Morkus gaus geresnes sąlygas, tačiau jis gaudamas butą ir stalą, prarado laisvę. Pats Morkus gerai žino, kad jis negalės niekada rašyti taip, kaip jis nori, kad jis niekada negalės išspausdinti pavergtojo Lietuvos tų kūrinių, kuriuos jis čia buvo parašęs, kad jis niekada negalės išspausdinti ir tų vertimų, kuriuos jis Chicagoje, tegu ir neturėdamas buto padarė. Geras dalykas yra

Saulėleidis

Nuotrauka K. Katelės

tolulumo. Aiškiai matomi žaidimo momentai tik nurodo, kad M. Vaitkus jautrus formalinėms — estetinėms ypatybėms, bet jis nėra parodęs abejingumo kitoms.

Neoromantikas?

Manau, kad tiems, kurie laiko M. Vaitkū estetininku, būtų labai sunkus uždavinys, jei kas jų pareikalautų įrodyti poeto abejingumą moralinėms dorybėms ir religinėms tiesoms. Tai būtų neįmanoma, nes M. Vaitkus santykius su būtimi yra išsiskais pozityvus ir švarus. Poetas stebi tikrovės reiškinius su tokia nuostaba ir meile, kad jo neberanda arba kartais nenori pastebėti tamsiųjų dėmių, kurios prapleštų jo tematiką, arba bent patarnautų kontrastu išryškinti tiems tikrovės šviesiems krislams, kuriais jis meilingai žavisi. Jo meilė Dieviui, kaip visos būties šaltiniui ir autiščiausiai vertybei, per daug aiški, kad čia bereiktų tai įrodinėti. Bet gal reikia pasakyti, kad nuo A. Vienažindžio "Kaipgi gražus gražus tolimasis dangus", gal būt, niekas labiau už

M. Vaitkū nėra pabrėžęs savo atsidavimo ir meilės Dievui. Tai paliudija ir "Serksno sidabro" eilėraštis Myliu, kurio paskutinėj strofoje skaitome:

Taip, myliu labiau,
Neapsakomas Tėve,
už visa, kas kūrinio apdarą
dėvi;
tik teikis įžiebtį kaip gaisrą
tą meilę,
kaip žvilgantį perlą, kaip
ašarą gailią.

Gal nemažiau karštą meilę M. Vaitkus daug kartų yra reiškęs taip pat Mergelei Marijai. Taigi, turint šitokį viršūnių pabrėžimą iš vienos pusės ir matant sąmoningą arba nesąmoningą vengimą reikšti blogį bei tamsias dėmes iš kitos pusės, negali suprasti, kaip M. Vaitkū galima laikyti estetininku. Vertybių atžvilgiu jo pozicija aiški: vyravimą ne estetinėms.

Be to, vis dėlto norint jį pastatyti po tam tikra literatūrine vėliava, jį gal reiktų įrikiuoti tarp neoromantikų, prie kurių norėję būti priskiriami B. Sruoga ir

Putinas. Tiesa, kad šie du turi sąlyčio su simbolizmu ir neosimbolizmu. Tačiau ar šios srovės priešingos neoromantizmui? Ne. Jos siauresnės už romantizmą, tačiau jų visų šaltinis ir tikslai panašūs.

Ypač lietuvių literatūroje sunku pasakyti, kuo simbolizmas skiriasi nuo neoromantizmo, nes patys žymiausi tariami simbolistai B. Sruoga ir V. Mykolaitis-Putinas šito vardo kratosi. Kokiai krypčiai norėtų prisiskirti M. Vaitkus, jis to nėra pasakęs. Bet kadangi jo lyrikio simbolistinių požymių yra mažiau negu minėtų simbolistų kūriniuose, M. Vaitkū tikriau negu kitus galima skirti neoromantizmui krypčiai. Man rodos, kad jo jį yra išsilaikęs per visą gyvenimą. Kaip nušvieta dulkė, kaip besimeldžianti gelė, jis liko švelnus ir šviesus kaip jo amžininkas P. Vaičiūnas, kurio lyriką gal taip pat labiau tiktų skirti prie neoromantizmo negu simbolizmo.

Muenchenas, 1965. X. 19.

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopėdas, Protezistas
Aparatų-Protezų, Med. bandymų, Spėc. pagalba kojomis (Arch. Supporta) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
3850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PProspect 6-8084
Val. 9-4 ir 6-8. Seštad. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadienis 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WAlbrook 5-5076

Rez. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6440 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepa, skambinti MI 3-0001.

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel. PProspect 8-1717
Resid.: 3241 West 60th Place
Tel. RRepublic 7-7868
DR. S. BIEZIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniai ir penktadieniai vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-608 ir California
Val: kasdien nuo 6 - 8 val. vak. Seštadieniai 2-4 val. Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 478-1042
Resid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-5849, rez. 358-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., antr., ketvirt., 7-9, antr., penkt. 1-5. treč. ir šešt. tik susitarus

Ofiso HE 4-5758; rez. HI 5-3225
DR. S. IR M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir Alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9 val., penktad. 10 v. r. iki 9 v. v., šeštad. 10 v. r. iki 1 v. popiet.
Ligonius priima pagal susitarimą

APIE KULTŪRINĮ KARŠINČIAVIMĄ
(Atkelta iš 1 psl.)
veiktą darbą. Leidyklų kompetencija būtų atsakinga už to principo piktnaudžiimą. Eilė vyksusių nuostatų (o kur jų nereikia?) įtinkyt visuomenę reikalo svarba ir prasme.
Reikia skirti honorarą nuo šalpos — čia yra principas. Šelpti tetveriami kiti fondai; pagaliau tam yra ir prozaiki apdraudos metodai. Milijoninis fondas irgi galėtų įsirašyti ta projektą į savo nuostatus. Tada nereiktų stvertis kurti ko nors naujo ir atskiro.
Tatai būtų vienas iš skais-

Ofiso HY 4-1878, Rez. PR 6-9801
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6440 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Rez. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepa, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-8867
DR. B. GAIZIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Sešt. 12-3 v. p. p. Trečiadieniai uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PProspect 3-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
J O K S A
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v. Seštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val: kasdien nuo 4 iki 9 v. v., sešt. 11 iki 4 val. popiet. arba susitarus.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį ir šešt. uždaryta

Tel. GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius uždaryta.

Ofiso ir buto tel. Olympe 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
VAL: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį ir šeštad. tik susitarus.

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJŲ LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2-4 ir 6-9 ir pagal susitarimą.

Tel. RELiance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val: Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12-4 p. p., 6-8 val. vak. Seštad. 12-4 val., trečiadienį uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympe 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienius Seštadieniai 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. r. 8 val. vakarė. Trečiadienį, 11 val. ryto iki 3 val. p. p., Seštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168.
Res. tel. 239-2919.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HElock 6-3545 (Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773, Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63 str.
Valandos: pirmad. ketvirt. 5-8 antrad., penkt. 1-4
Pirmąnija tik susitarus

Ofiso HY 4-1878, Rez. PR 6-9801
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Sešt. 9 v. r. — 2 v. p. p.

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
Vidaus ligos
GYDYTOJA IR CHIRURGE
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PFillman 5-6766
Namų: BEverly 8-3946
Priėm. val: kasdien 6-8 v. v. Sešt. 1-2 p. p. ir treč. uždaryta

Tel. ofiso 6-7800; Namų 925-7697
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 p. p. Išskyrus trečiadienį

TEL. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Sv. Kryžiaus ligoninę
VAL: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Seštad. nuo 2-4. Trečiadieniai ir kitu laiku susitarus telefonu:
Telef. REpublic 7-2290.

Dr. Ant. Budokas, Opt.
Tikrina akis ir prietaiko akinus, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL: 1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniai uždaryta; seštadieniai nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

Rez. tel. PR 9-6730
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslelių ir šlapimo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st St. (71-os ir Campbell Avenue kampas), tel. 776-3848
Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELiance 6-4410
Rez. tel. GROvehill 6-0617
Valandos: pirm., antr., ketv., nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Marquette Parko ofisas: 2750 W. 71 Street, telefonas 925-5296.
Res. tel. WA 5-3099.
Valandos: 10-12 ir 7-8 v. vak. Sešt. 10-12 ir nuo 6-8 v. v.
Kitas ofisas: 444 So. Ashland Ave., tel. CL 4-2896
Valandos: 2-5 p. pietų kasdien. Sekmdieniais ir trečiadieniais abu ofisai uždaryti.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PProspect 8-4223 ar PR 6-5573
Ofiso val: pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Sešt. 2-4 v. popiet. ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-0105
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmąnija ligonius tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 p. p. Treč. ir šeštad. uždaryta

Telefonas — GROvehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v. Seštadieniai 1 iki 4 v. v. Trečiadieniai uždaryta

Tel. PProspect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 6-8
Tik svarbiais atsitikimais susitarus

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-5150
DR. F. G. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal sutartį

O. V. MILAŠIAUS LITUANISTINIAI DARBAI

1963 m. Paryžiuje išėjo Jacques Buge veikalas apie lietuvių, prancūziškai rašiusį poetą O. V. Milašų (Milosz en quete du divin) „kuris yra plačiausias ir pilniausias iš visų iki šiol apie jį pasirodžiusių ir kurio autorius, pasiremdamas seniau žinomais ir naujais duomenimis pagrindinai nušviečia Milašiaus gyvenimą ir kūrybą.“

Negalėdamas vienu straipsniu apimti visų J. Buge gvildinamų temų, šiuo kartu noriu išskirti vieną mums lietuviams mažai žinomą O. V. Milašiaus veiklos sritį — jo lituanistinius darbus.

J. Buge labai ryškiai pabrėžia Milašiaus prisirišimą prie jo „mažos Lietuvos“. Studijos autorius tvirtina, kad poetas savo išsiuklėjimu, kultūra ir literatūrine veikla buvęs prancūzas dvasia, širdimi prancūzas ir lietuvis, o savo siela tik lietuvis. Tai esąs pagrindinis elementas, norint suprasti jo kūrybą. Nėra Milašiaus teksto, kuriame įvalgi analizė nerastų lietuviškų šaltinių. Tą tvirtina J. Buge paremia daugeliu Milašiaus kūrybos pavyzdžių. Tuo būdu, rašo J. Buge, Lietuva vaidina svarbų vaidmenį Milašiaus kūryboje, kurio nematyti būtų sąmoningai klaidžiai interpretuoti Milašiaus kai kuriuos veikalus, kurie įgauna savo tikrą prasmę, tik juos sugretinus su jų lietuvišku kontekstu.

Visi žinome Milašų ilgą laiką buvusį Lietuvos atstovu Prancūzijoje, tačiau mažai kam žinoma, kad jis buvo ir Lietuvos taikos delegacijos nariu Versalio konferencijoje 1919 m. pradžioje, nuo 1919 m. pabaigos Lietuvos delegatu prie Prancūzijos vyriausybės, o nuo 1920 iki 1925 m. pirmuoju Lietuvos atstovu Paryžiuje. Per visą tą laiką Milašius išvystė intensyvią diplomatinę veiklą. Dar 1918 m. jis buvo vienas steigėjų „La Revue Baltique“ žurnalo, kuriame dažnai rašė ne tik apie lietuvių tautos politinius reikalus, bet taip pat ir apie lietuvių kalbą, jų tradicijas, istoriją ir tautosaką. Kitais savo straipsniais Milašius gynė Lietuvos nepriklausomybės idėją, skelbė mūsų dainų vertimus. Visa toji lietuviškoji veikla nustūmė į paskutinę eilę jo asmeninę kūrybą, nes kūni ir siela Milašius atsidavė Lietuvai.

P. GAUCYS

1919 m. savo laiške N. Beauvain'ui Milašius rašė: „Argi reikalas nesisuka apie išlaisvinimą tautos, didelės savo mistine bei istorine praeitim ir pašauktos suvaidinti labai svarbų vaidmenį Europos ir pasaulio istorijoje?“

Tą vaidmenį Milašius aptarė 1919 m. savo lėšomis išleistame veikalė „Baltijos valstybių sąjunga“, kuriame skatino Lietuvą imtis iniciatyvos sudaryti Latvijos, Estijos ir Lietuvos sąjungą, kuri būtų naudinga ne tik joms, bet ir užtikrintų Europos saugumą, nes trys Baltijos valstybės sudarytų stiprų barjerą tarp Rusijos ir Vokietijos, skiriančių tas dvi grubuoniškas šalis. Tačiau, deja, Lenkijos nedraugiška laikysena Lietuvos atžvilgiu sudarė nenugalimą kliūtį tam projektui įvykdyti. Lenkija ne tik pasigrobė Vilnių, bet tykojo pasiglemžti ir visą Lietuvą.

Kitam savo veikalė „Vilnius ir Europos civilizacija“, Milašius 1926 m. rašė: „Savo laikysena Lietuvos atžvilgiu Lenkija bėga į savo pražūtį, kartu su savim vilkdama ir visą Europą... Tos tragedijos žiūrovais yra Rusija su Vokietija.“

Dar kitame savo veikalė, parašytame 1927 m., „Du politiniai mesianizmai“, Milašius, nujausdamas Lenkijos elgsenos nelemus rezultatus, pareiškia: „Dešimtį savo gyvenimo metų, pašvenčia diplomatinę veiklą, kurioje buvo ryškus gyvas susirūpinimas sušvelninti, kiek tai leido sąlygos, pražūtingą įspūdį, kurį kėlė mano tautiečių tarpe Varšuvos vyrų žodžiai ir darbai. Išties, jau ilga, mano politinių raštų eilė nuo „Baltijos valstybių sąjungos“ ligi „Vilnius ir Europos civilizacija“, man buvo padiktuota nuoširdžiausio ir karščiausio noro, mano kuklių išgalių ribose, prisidėti prie dviejų, lietuviškos ir lenkiškos, tezių suartimo.“

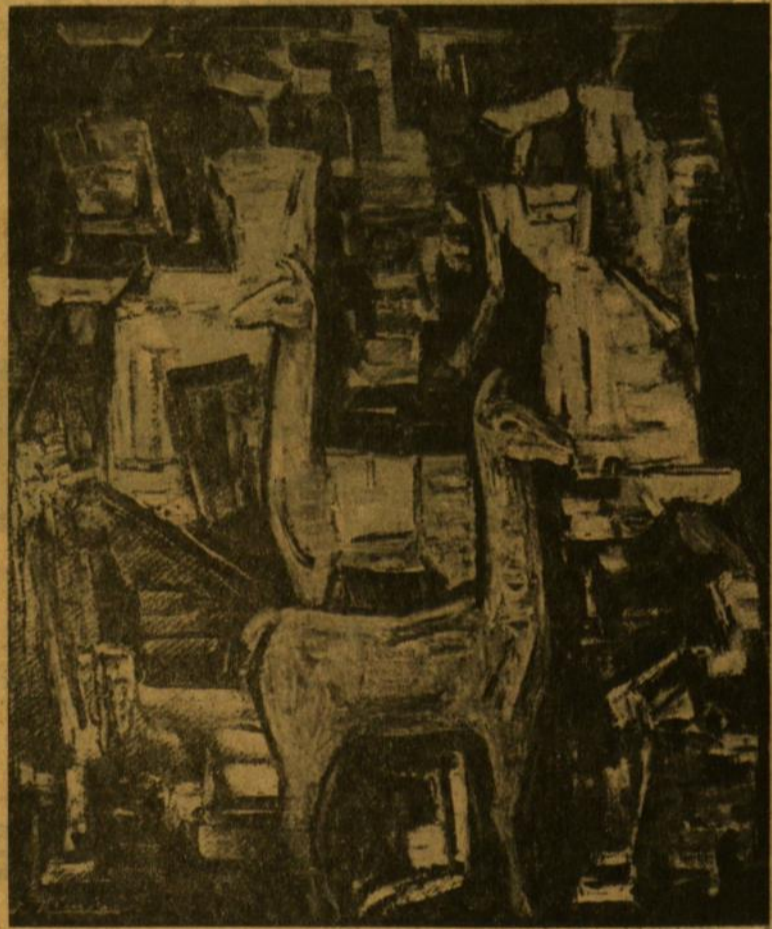
1927 m., taigi dvylika metų prieš Antrą pasaulį karą, Milašius tvirtino, kad Vilniaus pagrobimas ir visa Lenkijos užkariavimo politika nepaprastai pavojinga, nes, laikui bėgant, Vokietija bus tokia galinga, kad vieną dieną iškels Lenkijos sie-

nų klausimą, t. y. Danzigo, lenkų koridoriaus ir Silezijos... Galiausiai būsią šaukiamasi arbitražo, tačiau arbitražo sprendimas nepatenkins nei Vokietijos, ne Lenkijos. Si pastaroji, skatinama karšto tikėjimo savo mesianistiniu uždaviniu, pasiryš prieštintis ne tik vokiečiams, bet taip pat ir didžiosioms galybėms, saugojančioms Vakarų taiką“.

Aliantams Vilnių pripažinus Lenkijai ir išsprendus Klaipėdos klausimą, Milašius baigė savo politinę bei diplomatinę veiklą ir pakrypo į mūsų tautosakos — dainų ir pasakų vertimus prancūzų kalbon. 1928 m. pasirodė jo išverstos „Dainos“, 1930 — „Senosios Lietuvos pasakos“, o 1933 — „Lietuviškos pasakos“, šios pastarosios su dail. A. Galdiko iliustracijomis.

Ir čia, anot J. Buge, Milašius pasireiškė ne tik kaip vertėjas, bet taip pat ir kaip tautosakininkas bei archeologas. Pirmoje eilėje Milašius žavisi mūsų nesuskaitomom religinėm ir kultūrinėm tradicijom, kurios išliko liaudies kūryboje. Savo įvado žodyje apie dainas, Milašius

rašo, kad jis davęs mažytę dalelę tų arijiečių relikvijų, kurios sudaro seniausią Europos liaudies poeziją. Tie Milašiaus vertimai yra tikri šedevrai. Jis rūpinosi duoti ne tiek raidinių tūrinėm tradicijom, kurios išliko liaudies kūryboje. Savo įvado žodyje apie dainas, Milašius

Jonas Rimša. Inkų prisiminimas (aliejus). Iš parodos Gallery International patalpose, Clevelande

Italija

Kaip Laokoonas su gyvatėm
Turime su liūdesiu kovot.
Ejom per Italiją, pamatėm
Rausvą smuklę, nutarėm nakvot.

Naktį laužės vynuogės pro langą,
Kaunas Dioniso augalų.
Rytą vėl kėlavome per langą,
Kupiną gėlių ir angelų.

Tyliai grojo rytmečio trimitai
Garbei iškeliaujančių svečių,
Ir auksiniai Renesanso mitai
Ejo su vainikais ant pečių.

(Iš naujo H. Radausko rinkinio „Zaibai ir vėjai“, kurį šių metų gale drauge su ankstesnėmis poeto knygomis bendru „Eilėraščių“ pavadinimu išleids Vytautas Saulius)

Mūza

Siuvėja mūza iš Denis paveikslu,
Ant suolo deda siuvinį, pakyla,
Nucina vasaros tuščią gatvę,
Pageltusią tartum kinečio veidas.
Marga suknelė ima lipti laiptais,
Ir jai po kojom azūolinis balsas
Skanduoja jamba is bėgančius žodžius.

Ji pro sunkias užmigusias duris
Praeina tartum vėjas ir iš karto
Kaip statula išauga kambary.
Pamatė aklą akmeninį veidą,
Vaikai suėpę pradeda blaškytis,
Bet ji pro langą išmeta vaikus
Ir pelargoniją ir kanarėlę,
Ir kūdikiai, pilsnodami sparnais,
Kaip angelai į aikštę nusileidžia.
Gėtė pragysta gatvė paukšteliu,
Ir kanarėlė pradeda žydėti
Skaisčių geltonu žiedu. O akmuo
Paduoda vyrui stilių ir lentelę
Ir ima neskubėdamas diktuoti.

stabus. Tos jo „transkripcijos“ yra didelio poeto darbas.

Į savo gyvenimo pabaigą, Milašius, domėdamasis žydų ir lietuvių tautų kilmę, parašė dvi studijas, vieną „Apie žydų tautos kilmę“ (1932) ir kitą — „Apie lietuvių tautos kilmę“ (1937). Žydų tautos kilmę Milašius studijavo visą savo gyvenimą. Pirmojoje studijoje Milašius prieina išvados, kad gilioje senovėje žydų tsuta emigravusi iš Ispanijos (Baskų krašto) į dabartinę Palestiną. Anot Milašiaus, yra daugiau kaip 200 žodžių, turinčių bendrą (žydų ir baskų) kilmę.

Milašius laiko lietuvių tautą vieną seniausių Europoje, kuri iki mūsų dienų visame tyrume išlaikė originalų savo charakterį. Ji stato klausimą, į kurį iki šiol nėra duota mokslinai pagrįsto atsakymo. Lietuviai yra pailgalviai, dideli ir geltonplaukiai, tuo tarpu kai jų kaimynai rusai, lenkai ir lybiai yra apskritagalviai. Lygiai tokie pat pailgalviai yra ir baskai, tik nedidelį ir tamsiaplaukiai.

Lygindamas baskų ir lietuvių tautosaką, Milašius randa, kad lietuviai ir baskai esą vieninteliai, galį savo vaikams sekti žalčių karalienės pasaką. Taip pat kai kurių lietuvių dainų refrenai „dan, dan, dalidan“ turi savo atitikmenį vienoje baskų dainoje: „din, dan, balendan“. Milašius randa ir kitų duomenų, lyg ir rodančių žydų ir lietu-

vių giminybę su baskais. Pvz. hebrajų kalbos žodis Aschera reiškia dienos švitimą, kurį lietuviai vadina aušra ir pazara. Hebrajų aschera reiškia tą patį, ką baskų tazara (lietuvių p hebrajų ir baskų kalbose pavirsta j t). Tuo būdu lietuvių aušra - pazara slepia savyje hebrajų ir baskų aušrinę: Artizara ir Aschera.

Taip pat ir lietuvių tautos simbolis Vytis kartu yra ir vienas svarbiausių baskų tautosakos elementų. Gal tai paprastas atsitiktinumas, tačiau Milašius yra radęs daugybę panašių atsitiktinimų. Išstudijavęs Rytų Europos vietovardžius, Milašius daro išvadą, kad lietuviai esą iberų palikuonys. Palyginęs lietuvių senuosius vardus su vardais, randamais Biblijoje ir baskų tautosakoje, Milašius tvirtina lietuvius esant iberų kolonijai. Baskai buvę gabūs navigatoriai, o lietuvių gintaras juos viliojęs į tas Baltijos pakrantes daug anksčiau prieš Saliamoną ir faraonus. Kadangi lietuviai esą iberai, todėl ir vyčiai ant balto žirgo, jų tautinė emblema, vaidina tokį svarbų vaidmenį Apokalipsėje.

Savo studijos pabaigoje Milašius rašo, kad Lietuvos, Palestinos ir Ispanijos žemėje elepiasi neįkainojamos vertės moksliniai, giminingi lobiai. Tų šalių archeologiniai kasinėjimai tėra vos pradėti. Tuo tarpu jų gelmėse, o ne Tolimųjų Rytų

dulkėse, guli ir laukia mūsų pra cieties ir ateities raktai.

Dėl tų Milašiaus teigimų ligi šiol neteko užtikti nei mūsų istorikų, nei archeologų jokių kritiškų pastabų. Be abejo, šil Milašiaus hipotezė yra nauja ir prieštaraujanti dabartinei hipotezei apie lietuvių indoeuropietiško kilmę. Savo laiku dr. Basanavičius buvo sukūręs hipotezę apie lietuvių giminybę su trakais, tačiau, nors mokslininkai tą jo hipotezę ir atmetė, bet dr. Basanavičiaus tos srities darbai pasitarnavo mūsų proistorės tyrimams. Gal panašiai bus ir su Milašiaus nauja hipoteze.

Baigdamas pridėdu Milašiaus lituanistinių darbų sąrašą, kuris iki šiol dar niekur nebuvo paskelbtas: 1. La Federation Letto - Lithuanienne, Paris, 1919; 2. La Lithuanie, Paris, 1919; 3. Les Relations actuelles entre La Lithuanie et la Pologne, Paris, 1919; 4. L'Alliance des Etats Baltiques, Paris, 1919; 5. Vilna et la Civilisation Europeenne, Paris, 1926; 6. Deux messianismes politiques (rankraštys); 7. Dainos, Chants populaires lithuaniens, Paris, 1928; 8. Contes et Fables de la vieille Lithuanie, Paris, 1930; 9. Contes Lithuaniens de ma mere L'oye, Paris, 1933; 10. Les Origines de la Nation Lithuanienne, Paris, 1937.

LIGONINĖ

Domingos Monteiro

(Tėsinys iš praėjusio šeštadienio)

II.

Ligoninės salė buvo talpi ir tamsi. Langai žiūrėjo į kiemą, kur niekad nešviėtė saulė, savotiškas šulinys dienos šviesoje.

Oras buvo pilnas visokių kvapų ir gaismo, nuo aštrių prakaito kvapų ligi agresyvių vaistų garų, nuo išsivadėjusio tabako dūmų ligi dvokiančių išmatų smarvės. Visi jie susimaišė, susijungė, sudarydami fizinį bei dorovinį nepasitenkinimą, kažką panašaus į gendančio ir uždrausto pasaulio alsavimą. Virš viso šito, vengdamas bet kokių jungčių, bėgęs eterio kvapas plėveno lyg haliucinacijoje velniškas pajacias, kalbas apie laisvesnį gyvenimą ir pabėgimo galimybę. Sonas prie šono, statmeniškos baltos sienos penkiasdešimt geležinių lovų, išrikiuotų eilėmis, nejudančių, lyg belaukiančių nematomo piršto nurodyti jų nežinomą paskirtį. Jose penkis dešimtis vyrų gulėjo kaip lavonai, audringos jūros suversti į nesvetingą pakrantę. Salės gale, didelis laikrodinis rodė valandas, ir, nors visad teisingas, kartais jas begaliniai prailgindavo, o kartais sutrumpindavo ir paversdavo akimirkomis, bedugniam Laiko slėnyje. Kartais jie tikėjėmias atrodė kaip pavargusios širdies plakimas — lėtas ir nepastebimas, — o kartais jį paskubindavo savo ritmu, nelygiant bėgimas uždusio arklio, geidžiančio kaip galima greičiau atbėgti... Tačiau kur? Kur?

Silpna šviesa, pridengta nuo saulės čaizymo ir nuo staigių šešėlių antpuolių, viską laikė švelnioje prieblandoje. Ir šitoje pusiaur letargiškoje atmosferoje dienos metu viešpatavo tyla, sudaryta iš tūkstančio garų. Balsai be aido, žingsniai be triukšmo, lūpose aimanos, pažabotos tos bailios gėdos, būdingos žmogui kitų žmonių akivaizdoje.

Rytais gydytojai ateidavo apžiūrėti ligonių, ir tada įvykdavo savotiškas pagyvėjimas, sukeltas nerimo, vilties, nusivylimo. Vienas po kito, šitie kūnai buvo kataloguojami, išstatomi, apžiūrimi. Savo likimo ponų akivaizdoje ligoniai tapdavo kuklius ir vaikiški. Gydytojai švirksčė, klausėsi širdžių plakimo ir žymėjosi į popierėlius. Kartais užgaidavo prie kurios lovos, ir asistentas su kitais, besipraktikuojančiais ir studentais, kurie buvo jį apspitę, komentavo rimtą ir „įdomų“ atvejį. Tada buvo girdimi sudėtingi žodžiai, techniški ir nesuprantami posakiai, — žodžiai, kurie vėliau ejo iš lūpų į lūpas, pagarbiai išstariami ir iškraipomi, kurie paskum įgaudavo paslaptingą, beveik kabalistinę prasmę.

Bendrai imant, žmogus palikdavo pasyvus ir abejingas: ar nesiklausė ar nesuprato. Tačiau kitais atvejais nerimaudavo, klausinėdavo, svyrudamas tarp siaubo ir pagyrūniškumo.

Pagyrūniškumo, taip! Netgi ir iš tų liūdnų dalykų žmogus jį išgauna, toks didelis jo noras pažadinti kitų žmonių dėmesį. Ir iš tikrųjų, visa salė užtvindavo dėmesiu bei pagarba jam. Žmogus paliaudavo buvęs tuo ar kitu numeriu, nes patapdavo tuo, kuris buvo vedamas į mirtį ne vulgarios vidurių šilūnės ar paprastos džiovos, bet ligos su bausiu ir sunkiai išstariamu vardu. Jeigu jis pasveikdavo, įspūdis nebebuvo toks didelis.

— Tai tau! Pagydoma liga, liga kaip bet kokia kita!

Ir ligonis vėl sugrįždavo į savo anonimiškumą, ir vėl tapdavo tuo ar anuo numeriu, kuris bus išrašytas užpyrot.

Ateidavo pietų laikas. Išskyrus labai sunkius ligonius ar buvusius ypatingoje priežiūroje, visi valgydavo su žvėrišku apetitu. Netgi tie, kurie neturėdavo noro, netgi ir tie, kuriems nuo to pasidarydavo bloga. Tūkstantmetis žmonių išbadėjimas turėjo būti pasotintas nesvarbu kaip, ir visos progos, visos būklės ir visos akimirkos tam buvo geros. Jeigu jiems būtų leista, jie galėjo valgyti už save, už tėvus, už senelius, už visą kaimiečių ir darbininkų klasę, menkai temaitintų per ištisas generacijas, ir netgi už vaikus, paliktus ir apleistus ten... Tai buvo daugiau nei patenkimas fiziologinio reikalo, tai buvo iškilmingas bei kerštingas veiksmas, kurį jie vykdė, savotiškas atgimimas, atlyginimas — teisingumo aktas.

Kalbos pagyvėdavo; balsai pakildavo aukščiau įprasto lygio. Sveikumo, susitakymo su gyvenimu jausmas sutelkdavo veidams daugiau raiškumo, o mostams daugiau iškalbingumo. Tas pusšimtis įvairiausios kilmės žmonių iškildavo iš paprastos bet tirštos miglos, į kurią liga juos buvo pardinusi, ir trumpam laikui juos paversdavo būtybėmis, kokiomis buvo anksčiau, prieš pavirsdami tuo, kuo nebuvo. Tada atsiskleidavo klasės bei socialinė būklė: kaimo žmonės, apleisti jaunuoliai, seneliai bei šeimų, darbininkai ir elgetos. Netgi buvo galima juos suskirstyti į kategorijas ir aiškiai įžiūrėti šaltkalvį, elektrotechniką, raštininką, dailidę ar kumetį. Jų ypatinga kalba, jų skirtingi mostai, paslėpti lygių bei pilkų dienų apmirime, toje nepermatomoje ir neutralizuojančioje atmosferoje, aki-

mirkai iškildavo, kad vėliau susmuktų į beveik visiška asmenybės praradimą. Ligoniniai panerdavo į savo ligą. Tasai fiktyvinis entuziazmas juos palikdavo kaip kad vėjas, pirmą akimirką išpūtęs laivo būres ramioje jūroje.

Laisvom lankymo dienom salė prisipildydavo žmonėmis. Akmeninėmis plytomis išklotais didelės ligoninės koridoriais buvo girdimi triukšmingi būriai lankytojų, kuriuos meilė, draugiškumas ar paprastas smalsumas ten nuveddavo, sujudindami, nuskaidrindami tamsius vandenius to sustingusio ežero, kur plūduriavo sustingusios sielos.

Išorinio gyvenimo dvelkimas sujudindavo atmosferą, ir nematomas langas atsidarydavo, pro kurį įsiskverbavo laisvo gyvenimo, atnaujintos vilties gūrkšnės. Truputį anksčiau prieš nustatytą valandą, ligoniai jau žvalgėsi į duris, neramūs, karščiuojančiom akim, ar mėšlungiška, pabūsiuom rankom spausdami savo čiuzinių kraštus, su kenčiančio nerimo išvaizda. Ir kiek kartų tas nerimas pavirsdavo kančia, nusivylimu, kuriuos tik ligoninės pacientai gali jausti, kai juos paliečia ledinis apleidom sparnas.

— Neatėjo! Kodėl neatėjo?
Ir ligi paskutinės akimirkos tos valandos, tokios trumpos, akys įsimeigdavo į duris, neramios ir maldaujančios.

Lankytojai susimesdavo į būrelius prie kiekvienos lovos. Ir kalbėdavo, kalbėdavo dažniausia apie save ir apie tą kitą pasaulį, kuriame buvo saulė, laisvas gyvenimas ir, kartais, truputis džiaugsmo. Kai kurių ligonių smalsumas būdavo neišsemiamas ir juokinas. Kiti klausėsi tylūs ir pikti, kad gali būti sveikų žmonių ir kitas pasaulis, šalia to tylaus pasaulio, pilno kančios ir

miazmų, tai buvo tikrovė, su kuria jie negalėjo sutikti. Jų bausis ligoniškas egoizmas kentėjo nuo to, ką jie laikė prieš juos vykdoma neteisėybe.

Kitom dienom, kai reikėdavo mokėti, beveik niekas neateidavo. Vos viena aukšta ir tamsi mergina, pilna gyvybės, ateidavo apilankyti vieno džiovininko — išblyškusio vaikiną, švelnių bruožų, kurio lova stovėjo pačiam salės gale.

Kai Faustas Salema įėjo, jį jau buvo buvusi daugelį kartų, ir buvo pažįstama senų ligonių, sudariusių nuolatinį patologiinį skyrių. Ir salė apsirato su ja. Mergina graikiškai įeidavo į salę su ryšulėliu rankoje, visiems besišypsodama, lyg šypsnyš būtu įgimta jos sveiko kūno emanacija. Paskui ji atsisėdavo šalia jo ir glostydavo juodus, garbanotus plaukus, žvilgančius nuo prakaito. Ir visa ligoninė jautė šią glamonę. Kalbėjo patydomis, tačiau josios balsas buvo toks skambus, kad atskiri žodžiai būdavo aiškiai girdimi, taip kad salė galėjo žinoti viską, kas vyko tarp tų dviejų sielų.

Vieną dieną jie susipyko. Jis nenorėjo priimti jos atneštos dovanos, o jai užsispyrus, sviedė dovaną ant grindų.

— Kodėl taip darai? — paklausė jį silpnu ir pasipiktintu balsu.

— Kodėl taip darau? — pakartojo. Ir tyliai jai ištiesė gautą anoniminį laišką.

— Tai niekšybė.

Gal būt, bet aš nieko daugiau nebeneriu iš tavęs. Aš tikiu tam, kas ten parašyta. Taip turėjo įvykti...

— Tu tiki? Betgi, pagaliau, kokią teisę turi taip su manim elgtis?

— Neturiu jokios...

Ji pasilenkė prie jo, lyg norėdama jį pabučiuoti.

(Nukelta į 4 psl.)

JAV SUMUŠTINĖS MONETOS

JONAS K. KARYS

Naujausias metaliniams piniginiams ženklams leisti įstatymas (Public Law 89-81, liepos 23, 1965) pakeitė daimos, kvoterio ir pusdolerio substanciją į pigesnę. Naujai kaldinamos šios monetos paliks daug sidabro kitiems reikalams, o pačios bus sumuštos iš trijų sluoksnių kitokių metalų bei lydinių, kad visomis reikiamomis savybėmis ir visur galėtų buvusios sidabrinės atstoti. Viena tų monetų, būtent kvoteris, Philadelphia kalykloje jau pagaminta, intensyviai kaldinama ir pirmoji jos partija š. m. lapkričio 1 d. išėjo apyvarton. Kalyklų Departamento žinia ir pritarimu, mėginu supažindinti lietuviškąją visuomenę Amerikoje su esminiais šios reformos dalykais, na, ir su sumuštinėmis monetomis.*

Visos trys aukščiausiai išvardintos monetos iki šiol, kaip žinoma, buvo 0,900 bando sidabrinės. Naujose 10 ir 25 c. nom. vertės monetose sidabro visiškai nėra, o 50 c. (pusdoleris) jo bus mažiau negu pusė kiek buvo. Ir tų monetų kaldinimo būdas žymiai pasikeitė: senosios kaldintos iš suploto lydinio (0,900 sidabro, 0,100 vario), naujosios — iš sujungtų vienan atskirų metalų bei specialių lydinių trijų sluoksnių ("sumuštinės").

Reformą pagimdė sidabro taupymo idėja. Iš tikrųjų, šio tauraus metalo gamyba laisvajame pasaulyje jau seniai nebeatsveria jo suvartojimo. Meno, brangenybių, foto ir visos eilės bei įvairių kitų sričių nuolat besiplečianti industrija mažina sidabro rezervus kasmet didėjančia proporcija. Pvz., 1949-1953 penkmetėje jo metinė gamyba vidutiniškai siekė apie 5,45 mil. kg, tuo tarpu suvartojama buvo apie 7,3 mil. kg; vadinasi, metinis deficitas — apie 1,85 mil. kg. Paskutiniam mūsų penkmetėje (1960-1964) ši statistika dar žiauresnė: laisvieji kraštai suvartojo kasmet sidabro vidutiniškai apie 12,8 mil. kg, bet gamyba nepasiekė nė 7 mil. kg. Visai suprantama, kodėl kraštai, išskyrus vieną kitą laisvųjų valstybių, jau senokai, dalinai ar ir visai, pakeitė sidabro monetas visokių pigių metalų bei jų junginių monetomis.

Amerikos Jungtinės Valstybės kaldino sidabrinės monetas 173 metus. Nuo pirmo mone-

tų įstatymo 1792 m., tos monetos buvo kone gryno sidabro. Tatai rijo šį taurųjį metalą kasmet didėjančiais kiekiais, iki pastaraisiais metais prikopė netoli 10,000 tonų. O tai yra beveik visa metinė laisvojo pasaulio sidabro gamyba! Ir nors JAV turi milžiniškus sidabro rezervus (šiuo metu tik valstybės izde apie 31 mil. kg), nesiryžta toliau vartoti jo monetoms, nes per kelis metus tie rezervai aiškiai ir neginčijamai sunyktų. Antra vertus, civilizuotoji žmonija jau apsispratusi su visokiais nepilnavertiais pinigais ženklais ir dauguma gerai supranta, jog smulkiai gražai skirtos ekonominio žmonių santykiavimo priemonės tautos ūkyje jokios lemiančios reikšmės vartotojui neturi. Taigi ir šio krašto monetų "suliesinimas" niekam iš esmės nepakenks, tačiau paliks tinkamesniems reikalams apie 90% čia iki šiol naudoto sidabro.

Pagal naująjį įstatymą, sidabro doleris, jau nebekaldinamas nuo 1935 m., nebus gaminamas dar 5 metus (tikriausia — niekuomet...). Sumuštinis pusdoleris, šiuo metu intensyviai Denverio kalykloje gaminamas, pasirodys šitokios sudėties: abu išoriniai sluoksniai, sudaryti iš 0,800 dalių sidabro ir 0,200 dalių vario lydinio, dengs vidurinį sluoksnį — šerdį, sudarytą iš tokio sidabro ir vario junginio, kad visoje monetoje, bendrai sveriančioje 11,5 g, būtų 4,6 g tauraus metalo ir 6,9 g vario. Vadinasi, pusdoleris lieka tik 0,400 sidabro, todėl jis pereina iš sidabrinį į biloninių monetų kategoriją. Diametras pasilieka koks buvęs — 1,205 inč. (apie 30,1 mm).

Philadelphia kalyklos naujasis kvoteris (25 c.) yra 0,955 inč. (apie 24,3 mm) diametro, nikelio spalvos sumuštinis; abi jo pusės padengtos 0,750 vario ir 0,250 nikelio lydinio, o šerdis — gryno vario, ir jo tiek, kad visa moneta svertų 5,67 g.

Daima (10 c.), mažutė 0,705 inč. (apie 18 mm) monetėlė, savo realine verte nusipiginusi žemiau ikšiolinio ir tepasiliekančio apyvartoje 5 c. "nikelio", išsena vario šerdimi, abipus padengta kaip ir kvoterio sluoksniais ir sverianti 2,268 g. Jos ir abiejų kitų sumuštininių padengiamieji (išoriniai) sluoksniai, pagal įstatymą, turi sudaryti nemažiau 30% viso jų svorio. Toji ir kitos sumuštininių monetų gaminimo "plonybės" ge-

roakai pabrangins, deja, ne jas, o jų taip supainiotą gamybą. Įprastos visų matų tolerancijos, kaip atrodo, padidintos nebus.

Iki naujos (sumuštinės) monetos užpildys apypilnę paklausą, ikšiolinės monetos bus kaldinamos ir toliau. Jų kaldinimo data — 1964 — pasiliks ta pati. Naujos monetos, ar jos išeis šiomet, ar kurios 1966 m., bus pažymėtos 1965 m. data. Užsi-grūdimas darbų iki šiol veikusiose monetų kalyklose priverstė Kalyklų departamentą atnaujinti veiklą San Francisco kalykloje, kurios pagrindiniai darbai 1955 m. buvo nutraukti. Ten bus kaldinami centai ir "nikeliai" (5 c.), iki nuolatinės Philadelphia ir Denverio (Col.) kalyklos prigamins pakankamai sumuštininių monetų. O tatai gali užsitęsti kelerius metus.

Aišku, daug kas klaus, kuriems galams naujų monetų gaminimas šitaip supainiotas, jog sunku net beskaitant susivokti? Atsakymas paprastas: šitai dar-ryti vertė neišvengiami reikalai — sumuštinės monetos turi pakeisti bei atstoti ikšiolines visur ir visai. Nedaug kam žinoma, bet JAV-se veikia apie 12 mil. monetomis operuojamų visokių mašinų, ir jų kaskart vis daugėja. Per jas, įmetus atitinkamą monetą, perkama — parduodama kasmet bilijoninėms dolerių sumoms įvairiausių ūki-nių gėrybių. Daugiau nei 30 bil. atskirų atvejų čia priskaitoma per metus, kada vartotojas, įmesdamas į kokį automata moneta, ko nors, kas jam reikalinga nusiperka. Daugėja ir plečiasi įmonių, įstaigų, ligoninių etc., kur tiesiog neįmanoma bū-ti be tokių priemonių ir gali-mumų verstis. Milijonai auto-matų turi jautrius įtaisus tik-roms monetoms "pažinti", ne-tikroms atmeti. Tie įtaisai pri-derinti tradicinėms JAV sidab-ro monetoms, jų elektrinių sa-vybių principams. Va, naujosios sumuštinės monetos išras-tos kaip tik tam, kad savo, be-ko kita, elektrinėmis savybė-mis galėtų visiškai ir užtikrin-tai pavaduoti ikšiolines. Joks pavienis bei ištisinis metalas, kurio nereikia taupyti, čia ne-tiko. Ir neatsižvelgti į moneto-mis operuojamus automatus nebuvo galima. Jų ignoravimas šiandien sukeltų šio krašto ūky-je nepaprastą suirutę; kiekvie-nas iš mūsų netektume patogumų, o daug šio krašto gyven-tojų netektų darbo, prarastų duoną.

Siaurai galvojančieji ameri-kiečiai (na, ir kitų kraštų gy-ventojai) tars, jog reikia grieb-ti sidabrinės monetas ir jas "priglausti", nes jos, aišku, yra vertesnės už naujas sumuštinės. Susipratusiam asmeniui (taipgi ir šio rašinio skaitytojui) jo-kio skirtumo nebus. Abejos mo-netų gaminimo "plonybės" ge-

(Nukelta į 5 psl.)

Sėkmingai darančią biznį ir aptarnaujančią lietuvius virš 40 metų

Kai ruošiate planus ateičiai, turėkite galvoje

kaimynystėje esančią finansinę įstaigą — CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Turtas virš \$50,000,000

- KURIOJE JŪSU, KAI TAUPYTOJO, pinigai yra geriausiai apsaugoti ir nesą Jums papildomas pajamas.
- PRAKTIŠKA — galite taupyti bet kokią sumą bet kurio laiku, pagal Jūsų taupymo planų reikalavimus.
- PELNINGA — didesnis negu vidutiniškai mokamas dividendas du kartu į metus pridedamas prie Jūsų sskaitos leidžia lengviau siekti tikslų.
- PARANKI — vieta patogi ir seniai įvestas taupymo paštu skyrius leidžia dar daugiau sutaupyti.
- SAUGI — nes visos santaupos iki \$10,000,00 apdraustos valstybinė JAV valdžios įstaiga.
- KAI NAMŲ PIRKĖJAS Jūs galite gauti paskolą pagal savo reikalavimus ir paruoštą biudžetą.
- NAMŲ GREIČIAU ĮSIGYSITE, nes mūsų paskolos leidžia greičiau išmokėti skolas ir tapti savininku.
- ĮSIGYSITE JI LENGVIU, nes mūsų į nuomą panašūs mėnesiniai išmokėjimai apima paskolą nuošimtus ir kitus mokesčius.
- ĮSIGYSITE JI BE RŪPESČIŲ, nes kaimynystėje esanti draugiška mūsų įstaiga yra pasiruošusi Jums aptarnauti.

Savo nariams turime pilną patarnavimą:

- Bonai mokslui baigti
- Paskolos namams
- Kalėdų Klubas
- Atostogų Klubas
- Seimos apdrauda
- Notaro patarnavimas
- Visokių rūšių apdraudos
- Nemokamas kambarys susirinkimams
- Mokame čekius ir duodame nariams specialius Money Orderius
- JAV pašto ženklai
- Parduodame ir išperkame JAV bonus
- Du dideli kiemai automobiliams pastatyti
- Vokai taupyti paštu
- Saugios depozitų dėžės
- Keleivių čekiai

JOHN PAKEL
Chairman of the Board

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6245 So. Western Avenue

Tel.: GR 6-7575

VALANDOS:

FIRMADIENI 12:00 P.M. — 8:00 P.M.
ANTRADIENI 9:00 A.M. — 4:00 P.M.

TREČIADIENI visą dieną uždara.

KETVIRTADIENI 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
PENKTADIENI 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
ŠEŠTADIENI 9:00 A.M. — 12:30 P.M.

LIGONINĖ

(Atkelta iš 3 psl.)

Jis pabalo, užmerkė akis, ir, ko ji ir bijojo, kai mėgino jį nugalėti spinduliuojančia savo fizinės pilnatvės įtaiga, jis suriko: — Išeik! — ir smurtingai pastūmė ją į šalį.

Ji atsistojo ir perpykusi pramurmėjo: — Niekad daugiau čia nebegrišiu. Ir niekad nebegrižo.

Salė tada įsisąmonino, jog esanti galutinai ir nebeatitaisomai apieista.

Fausto Salemos niekas nelankė. Niekas nežinojo jį čia esant, o jis pats neįtūtė reikalo susisiekti su išoriniu pasauliu. Jam atrodė, kad durys užsidarė už jo nugaros, o jo priekyje stovėjo nepereinamas mūras. Jis buvo kaip užmūrytas žmogus tarp nusivylimo ir netikėjimo. Buvo ligoninės pacientas, ir tai jam atrodė esanti pastovi jo gyvenimo būklė. Dabar, kai po kelių tyrimo dienų jo liga buvo galutinai nustatyta, jam įsigalėjo neapibrėžto jo būklės pastovumo jausmas.

— Tamsta turi būti kantrus, — tarė jam ligoninės direktorius, — nes čia turėsi išbūti ilgesnį laiką.

Faustas Salema pažiūrėjo į jo švelnų

veidą, į pilnas užuojautos ir supratimo akis ir atsakė:

— Nesvarbu, pone direktoriau... Man vis tiek...

Ir jis netgi nepaklausė, ar galės pagyti, ar ne. Tai buvo likimo rankose, ir jis pernelyg gerai žinojo, kad likimas nebuvo prapė per greit atsakyti į panašius klausimus.

Jam sunku būdavo blankiais, monotoniškais rytais, tačiau, atėjus popiečiui ir karščiui, kaip broliui, jį pagriebus į savo glėbį, visa jo vidinė būtybė atspalaiduodavo nuo jį slėgusio medžiaginio svorio, ir jis jausdavosi iškilęs į orą, taip aukštai, taip aukštai, kad galėjo matyti savo gyvenimą kaip beribį slėnį. Jam rodėsi, kad laikas susivienijo ir nebebuvo nei praetis, nei ateities, vien tik dabartis, audringa dabartis, kurioje visi daiktai ir žmonės susimašė, nelyginant asmenys, beskubą į teatro ložes. Iš pradžių jis jausdavosi subtilių virpulių nugaroje, švelnų minkštos rankos paglostymą.

Paskui ateidavo stipresnis karštis, ir jo kūną laizė bei rijo degančios liepsnos. Jo pulsas pagreitėdavo, širdis plakdavo daug smarkiau, ir jis nugarimzdavo į skėdrų snaudulį, kuriame tikrovė ir sapnas susiliedavo. Ir vis dėlto jis gerai žinojo, kas dedasi aplink jį, netgi ir tada, kai už tos tikrovės buvo kita, stipresnė bei akivaizdesnė. Nepalaidamas būti tuo guliniu ir karš-

čiuojančiu žmogum, jis matė save kitame gyvenime, kurį išgyveno, tačiau matė save kaip kitas asmuo, objektyviai, ir tai, ką matė, buvo kaip antru kartu girdėta pasaka.

Tas stiprus, beveik smurtingas vyras, alsuojąs sveikata ir jėga, buvo jis ir ne jis. Matė jį ir matė save, besistengiantį nustumti nuo savo kelio visas kliūtis, be jokio pasigailėjimo nugalėtiems ar silpniesiems.

"Bloga dalia tėra tik silpnųjų ir negabiųjų pasiteisinimas. Mūsų likimą sukuria mūsų pačių rankos" — jis mėgdavo sakyti. Ir likimas jam žiauriai atsikeršijo.

Taip pat matydavo ir savo žmoną. Ypač tingai matydavo ją ir jos klasinius, taisyklingai, pernelyg taisyklingus brožuos. Rudi, vilnią plaukai, kietos ir žibantios akys, plėšrus žvėries dantys. Kūnas buvo tobulas, žurnalų pobūdžio tobulumo, belytis ir lieknas. Vien tik lūpos, truputį per storos, dalinai švelnino žiaurų jos brožuų taisyklingumą. Tačiau jis ją mylėjo tokią ir per dešimt metų formavo jos sielą, padarydamas ją bejausme ir egoistine.

Tarp jų niekad nebūdavo tų menkų scenų, kurios yra tikras vedybinio gyvenimo klijus. Nei neprotingų pavyduliavimo scenų, nei blogos nuotaikos akimirų, nei kartu išgyventų rūpesčių, nieko, kas iš tikrųjų sujungia dvi būtybes, greta viena kitos begyvenančias.

Todėl atėjus valandai, kai jam buvo reikalinga ji, jos mellė, jos pasišventimas, ji atsiskakė jį išgelbėti. Ji galėjo jam padėti savo pačios turtu išvenkti bankroto, bet nepanorėjo. Po trumpos ir smurtingos scenos, jis pasiūlė skyrybas, ir ji šaltai su tuo sutiko. Vien tik tą paskutinę akimirką ji šiek tiek pasidarė žmoniškesnė.

Jis visa tai gerai atsiminė. Tai buvo lapkričio lietinga naktis. Jis užsidėjo skrybėlę ir pasuko durų link.

— Išeini, netgi manęs nepabučiavęs? — tarė jam.

Jis atidžiai į ją pažiūrėjo ir tik tada pastebėjo, kad josios lūpos virpėjo nuo neaiškiaus, meilingo susijaudinimo.

— Sudiev!

Ji atsakė lengvai prašydamas:

— Neišėik taip... Išsiskirkime kaip draugai...

— Kaip draugai? Iš esmės, mes niekad jais nebuvome...

Jam priartėjus prie durų, ji dar pasakė:

— Faustai!

Jis netgi neatsisuko.

Ir tai buvo viskas. Ir jiedu niekad daugiau nebesimatė.

Jo karštis vis kilo ir neryškus būrys šešėlių įsivyravo jo galvoje. Jis negalėjo išskirti nei jų mostų, nei žodžių, nei brožuų. Jam rodėsi, kad jis leidžiasi žemyn milžiniš-

kais laiptais, tarp tylios bei nedraugiškos minios. Aikštelė buvo apšviesta, tačiau tokiu būdu, kad pagal tai, kaip leidosi žemyn tamsa, apgaubė jį, arba tikriau — jį apsupo savotiškas šviesos nebuvinimas. Laikas nuo laiko iš tos neryškios minios išnirdavo veidas, kuriame jis atpažino kadaise buvusį draugą. Jis norėjo jį pašaukti, tačiau nuo mažiausio jo pajudėjimo tas veidas tapdavo neryškus ir suakmenėjęs. Virš jo galvos pūtė grasinimų ir keiksmų vėjas. Jo kojos nebeonorėjo jo klausyti ir jo kūnas dabar ritoi pakopomis žemyn, kankinamas ir skausmingas, kaip ir jo siela.

Milžiniška burna traukė orą, jis žiopčiojo, negalėdamas alsuoti. Staigus smūgis! Ten jis vėl buvo išsitęsęs lovoje, be karščio, su aštriu skausmu krūtinėje. Aplink jį salė. Virš jo — žalsvos lempelės šviesos vos skrodžiama naktis, paslaptinga ir begalinė.

III.

Aštuntą valandą ilgas sargo švilpukas perskrodė tylą. Budintis slaugas ėjo nuo lovos prie lovos, išdalindamas vaistus. Po to jis atsėdėjo salės gale, netoli esančio nuo žalių lempos, išblyškęs ir nejudas.

(Bus daugiau)

APIE TEATRA, AKTORIUS IR VEIKALUS

Pokalbis su rež. D. Mackialiene "Kaukių baliui" artėjant

Ryšium su lapkričio 27 d. Los Angeles lietuvių scenoje statoma J. Ghaudos dviveiksmė komedija "KAUKIŲ BALIUS", Draugo korespondentas kreipėsi į vietos Dramos sambūrio meno vadovę, režisierę Dailę Mackialienę, pateikdamas keletą klausimų, liečiančių pačią komediją, teatro darbo sąlygas ir mėgėjų teatro repertuarą.

— Kodėl pasirinkote Sambūrio premjerai "Kaukių balių"?

— Sambūrio sezono atidarymui norėjome duoti mūsų publikai ką nors nekasdieniško. "Kaukių balius" mums geriausiai tiko. Tai patraukli komedija, parašyta eiliuota kalba; čia gražiai supinta flirtas, meilė, neįtikimybi ir kiti mūsų jaunimo gyvenimo palydovai. Tai lyg savotiška žodinė operetė, kurioj imantriai kaitaliojasi solo ir duetai, fortissimo ir pianissimo akordai. Eiliuoto teksto interpretacija mums nesudarė ypatingesnio sunkumo repeticijose. Tačiau režisavimo darbai čia tenka daugiau poešikių ir iniciatyvos, nes nėra lengva suelituotam posmiui pritaikinti judesį ir scenos slinkti.

— Jūsų manymu, drama ar komedija geriau tinka mėgėjų teatrui?

— Dabartinis mūsų žiūrovas labiau linkęs žiūrėti komedijas, negu ko nors kito. Gal dėl to, kad komedija smagiai nutelkia ir duoda progos pasijuokti. Juk šiaip mūsų gyvenime juokui jau nedaug beliko vietos ir laiko.

— Ar nesijaučia mūsų teatrinėje veikloje aktorių bei veikalų trūkumo?

— Teatro veikalų mes turime apšči. Ypatinai daug, vertinan literatūrinį požiūrį. Bet jie skirti labiau tik pasiskaitymui, jeigu dar kas nors juos skaito. Tačiau veikalų, kurie atitiktų dabartinius mūsų "vargo teatro" reikalavimus, beveik neturime. Mėgėjiškam teatrui ypač reikia veikalų, kurie nedidelis dalyvių skaičius. Turi būti ir stipri intriga su komiškuo atspalviu. Dėkingiausia tematika — dabartis arba ateitis, bet tik jau ne praėjusio. Kada pasitaiko po ranka patrauklus veikalas, tuoj pastebi pačiuose aktoriuose. Jie dirba tada su atsidavimu ir nuoširdumu. Tada nesunku surinkti tokiam veikalui ir didesnį dalyvių skaičių. Tačiau norinčiųjų vaidinti skaičius tolydžio mažėja. Tenka laikyti ypatingu laimikiu, jeigu ateina į teatrą dirbti jaunimas. Tuo kaip tik gali pasigirti mūsų Sambūris.

— Režisavote alegorinius A. Kairio veikalus — kaip sekėsi?

— Anatolijaus Kairio veikalų

pastatymas mums nesudarė išskirtinės problemos. Dramos sambūryje yra nemažai jaunimo, kuris visokias naujoves mėgsta, greit priima ir tuo savo nemeluotu entuziazmu patraukia ir vyresnius. Tačiau auditorijos reakcija į naujoves, su mažomis išimtimis, negatyvi. Mūsų žiūrovas yra labai konservatyvus, ir kiekviena alegorinė ar simbolinė pjesė jo neįtikina. Gal čia greit prabėgęs laikas neduoda žiūrovui pakankamai laiko stabtelėti ir pagalvoti? Kartais, nebandant net padiskutuoti pastatyto veikalos smės, primetamas rengėjams "netinkamas" veikalas pasirinktas.

— Ką pasakysite apie aktorius - mėgėjus?

— Tiksliau apie tai galėtų tarti pati auditorija. Norėsi tik, kad mūsų visuomenė teiktų daugiau svarbos savo teatrui. Tada ir susidomėjimas teatrinio darbu ir kontaktas tarp vi-

Los Angeles Dramos sambūrio meno vadovė ir režisierė Dailė Mackialienė. Nuotr. L. Kancausko

suomenės ir scenos būtų kur kas našesnis. Aktorius - mėgėjas atiduoda didžiulę duklę mūsų kultūriniam gyvenimui. Tačiau dažnai už savo laisvalaikio, praleistą repeticijose, už tą virpėjimą spektaklio metu gauna tik numestą pastabą — kad tai tik juokingos mėgėjų pastangos gerai vaidinti.

Aišku, aktorius - mėgėjas, kaip ir profesionalo, pajėgumas sceniniam darbu nėra vienodas. Vieni yra talentingi pilnais žodžio prasme, kiti yra darbštūs. Tos dvi prielaidos nustato aktoriaus vertę scenoje. Mėgėjų teatras yra viena iš ryškiausių lietuviškų institucijų kiekvienoje sąmoningoje lietuviškoje kolonijoje. Jis tad globotinas ir reikmingas.

P. B.

Br. Murinas

Lelijos (akvarelė)

LITERATŪRINĖS ĮVAIRENYBĖS

Jury komisijos apgavimas

Londono įvyko labai linksmas ir kartu nemalonus atsitikimas su romanu. Rašytojas Arthur Koestler skyrė premiją geriausiam romanui, kurį parašė kalinys. Maždaug prieš metus Koestlerio patikėtiniai J. Priestly, Henry Green, V. S. Pritchett, Ph. Toynbee ir A. D. Peters paskyrė premiją 70 dol. buvusiam Dartmoor kalėjimo kaliniiui Don Robson už romaną "Young Sensative". Autorius dabar dirbęs kažkur kaip auto mechanikas. Komisijos narys, rašyt. Koestler literatūrinis agentas, pabrėžė, kad romanas labai įdomus ir vertingas. Tačiau prieš keletą savaičių paaiškėjo, kad romanas nuplajiuotas nuo amerikiečio rašytojo Charles Williams kišeninio formato knygos "Fires of Youth". To premijuotojo romano leidėjas ir jury komisija turėjo tikrojo autoriaus atspirašyti, pažadėdama sunaikinti neparduotus egzempliorius. Ligi plagiatu susekimo buvo jau parduota 3,000 egz. Žinoma, atsisakyta ir numatytų tolimesnių romano laidų.

Amerikiečiai Berlyne

Charles Anderson, turis knygų prekybą Larchmont, N. Y., lankėsi ir konstatavo, kad dešimties geriausiai perkamų knygų sąrašas yra net šeši amerikiečiai autoriai, o jei priskaityti Amerikoj knygas leidžiantį australietį Morris West, tai septyni. Pažymėtina, kad visos knygos ten pardavinėjamos pigiau nei Amerikoje. Tarp didžiausių pasisekimų turinčių knygų yra Mailer "An American Dream", Bellow "Herzog", Hemingway "A Moveable Feast", Baldwin "Another Country" ir kt. Kaip žinoma, šios knygos ir Amerikoje buvo labai gerai perkamų knygų sąrašuose.

P. B.

Ūkininkų almanachai

Jau 174-tą kartą kasmet pasirodo "The Old Farmers Almanac", kurio išspausdinama net 1,900,000 egzempliorių. Ši knyga kainuoja tik 35 ct., gi joje apščiiai įvairių ūkininkų reikalingų žinių. Kitas taip pat seniai leidžiamas almanachas yra "American Farm and Home Almanac", kurio išspausdinta 1,200,000 egz. Taip pat Amerikoje platinamas ir Anglijoj išleistas almanachas "Old Moors Almanac", kuris pradėtas leisti 1697 m. Tai, įvairių almanachų, kaip ir seniau Lietuvoj ūkininkų kalendorių, yra apščiiai ir tam tikra prasme jie yra panašūs į lietuviškus, nes juose apstu oro spėjimų iš įvai-

Solochovas į Stokholmą, Sviniarskis į kalėjimą

Naujam literatūros Nobelio laureatui Michailui A. Solochovui preraija bus įteikta gruodžio 10 d. Stokholme. Laureatas šiemet švenčia 60 metų amžiaus sukaktį. Jis gimęs 1905 m. geg. 24 d. Kružilų vienkiemyje, Vešensko stanicijoje, Dono karinės apygardos srityje. Jo motina — ukrainietė, Dono kazoko našlė, tėvas — ateivis iš Riazanės gubernijos. Nebaigęs gimnazijos, Solochovas Dono apylinkėse dalyvavo pilietiniame rusų revoliucijos kare. Premijuotąjį romaną "Tylusis Donas" pradėjo rašyti 1925 m. ir prie jo dirbo 15 metų.

440 laidų

Solochovo raštų Rusijoje išleisto 440 laidų 56 kalbomis; bendras tiražas — 22 milijonai egzempliorių. Užsienyje Solochovo knygos išleistos 116 kartų 17 kalbų. Rašytojas nuo 1939 m. yra Visasąjunginės mokslo akademijos narys. Nuo 1924 m. Solochovas yra grįžęs į savo gimtąsias Veženko apylinkes ir ten visą laiką pasilikęs gyventi ir dirbti.

Duodamas tas informacijas laisvųjų rusų laikraštis "Novoje Ruskoje Slovo", pažymi, kad Nobelio premijai stambiu Solochovo konkurentu šiemet buvo taip pat rusų rašytojas Konstantinas Paustovskij.

Kitados garbino Chruščiova

Esant dabartiniam režimui, naujose Solochovo raštų laidose tikriausia reikės kai kur padaryti kupiūros. Jis pvz. savu laiku išgyrė Chruščiova, tardamas: "Mes didžiujamės žmogumi, kuris pirmas pasaulyje vyriškai ir garbingai, žiūrėdamas į akis žmonijos priešams, ugningus ir palaimingus tiesos žodžius apie kolonializmą pasakė iš Jungtinių Tautų tribūnos. Mes didžiujamės savo Nikita Sergejevičiumi ir su dėkingumu jį apkabiname..."

Ne visai pagal partijos liniją. Tačiau kartais Solochovas įstengia nušnekėti ir ne pagal

"liniją". Tas pats "Novoje Ruskoje Slovo" primena, kad 1959 m. bal. 19 d. Solochovas buvo susitikęs su Prahos rašytojais ir jų pasikalbėjimas buvo išspausdintas Prahos laikraštyje "Literarny Noviny". Čekų rašytojai jo paklausė, kas yra socialistinis realizmas? Solochovas atsakė:

— Teorija — ne mano sritis. Aš tik rašytojas. Tačiau ta tema aš vienu metu esu išsikalbėjęs su Aleksandru Fadejevu, prieš pat jo mirtį. Jį paklausiau: "Išivaizduokite, kad kas nors Jūsų paklaustų, kas yra socialistinis realizmas. Ką atsakytumėte?" O jis atsakė: "Jeigu reiktų visiškai atvirai pasakyti, tai sakyčiau — kipšas jį žino".

Tuo nepasitenkindami čekų rašytojai jį klausinėjo, ar jis pats save laiko socialistinio realizmo šalininku. Į tai Solochovas atsakė:

— Jūsų klausimas verčia mane prisiminti, kad marksistų teoretikai pirma mane laikė buočių rašytoju, vėliau kaltino esant kontrevoliucionieriui rašytoju, o paskutiniu laiku jie kalba, kad aš visą laiką buvau socialistiniu realistu.

Solochovo telegrama

"Pravdoje" buvo išspausdinta telegrama, kuria Solochovas at-

Kuriam galui mokėti daugiau?

PIRKDAMI NAUJUS AR VARTOTUS AUTOMOBILIUS SUTAUPYKITE NUO \$500 IKI \$1.000.

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

YOU WILL LIKE US

CHRYSLER • IMPERIAL

PLYMOUTH • VALIANT

4030 Archer - VI 7-1515

sakė į parinkimą jo Nobelio literatūros laureatu. Jos turinys toksai:

— Nuoširdžiai dėkoju už aukštą mano kūrybos įvertinimą ir paskyrimą Nobelio premijos. Taip pat su dėkingumu priimu Jūsų kvietimą atvykti į Stokholmą, į nobeliskąsias šventes.

Naujas areštas Maskvoje

Deja, tą pačią dieną "New York Times" dienraštyje buvo atspausdintas Maskvos korespondento pranešimas, kad Maskvoje areštuotas literatūros kritikas Andrius Sviniarskis, nes jis keletą savo apysakų išsiuntęs išspausdinti įvairiomis kalbomis užsienyje, pseudonimu "Abram Terc". Sviniarskis yra taip pat parašęs įžangą, išleidžiant Boriso Pasternako poeziją. Savo straipsniuose Sviniarskis bandė ginti modernistus, ieškančius naujų kelių ir formų; jis net gynė abstraktistus, kas jau yra nemaža nuodėmė Sovietų vadų akyse.

J. Daugl.

LAIKRODININKAS

A. ŠERKŠNYS

Geriausias ir pigiausias laikrodžių taisymas ir pardavimas.

2557 W. 63rd St. RE 7-1776

Sąžiningas Patarnavimas
REAL ESTATE — INCOME TAX,
DRAUDIMO IR KT. REIKALAIŠ
A. & L. INSURANCE AGENCY
AND REALTY
A. LAURAITIS

4645 S. Ashland Ave., LA 3-8776
(Currency Exchange patalpose)

MOVING

J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas
Apraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Ill.

LEO'S SINCLAIR SERVICE

LEONAS FRANCKUS, Sav.
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos
Tune-ups ir Motorų remontas
5759 So. Western Avenue
Kampas 58th Street
Telefonas PRospect 8-9533

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
G R 6 - 7777 24 hour towing service
Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai.

BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS CESAS

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
TAISYMAS yra mūsų SEPECALYBĖ. VISŲ GAMYBOS • GREITAS patarnavimas • GARANTUOTA • KREDITAS
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western PRosp. 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmadien ir ketvirtadien nuo 9 iki 9:30. Kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 v.v.

SKANIAUSIAS

Atkreipkite dėmesį į visoje valstybėje pripažintą kokybės simbolį.

užtarnautą tikro importuoto

LENKISKO KUMPIO

Pasiegidavimas visur dėl aukščiausios jo kokybės ir nepaprastai puikaus skonio. Įpakuoje lengvai atidaryti. Daromose nuo 2 iki 12 svary skardinėse.

Zinomas garsiais savo vardais

ATALANTA, KRAKUS IR POLO.

Reikalaukite tikrojo importuoto lenkisko kumpio — saugokitės pakaitalų.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nerelkia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

Paskolos, perkant namus, daromos ilgiems terminams ir žemais nuosimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.

Dėl visų informacijų, kreipkitės į

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAR RD. — CHICAGO — VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

JAV sumuštinės monetos

(Atkelta iš 4 psl.)

netos, pagal įstatymą, yra visiškai lygiateisės; už tą ar kitą lygį tiek nupirkai, parduosi; viena ir kita lygiai apmokėsi mokesčius, išlyginsi sąskaitą už patarnavimus. Tiems gi, kas mano "prasigventi" ir glaudžiant sidabrinės monetos susikrauti kapitalo, JAV vyriausybė šitaip užbėgo už akių: valstybės išdas gali ir yra pasirengęs parduoti iš savo atsargų, kam tik panorus, sidabro lydinį po \$1.29 už troy-unciją (apie 31.104 g), o tai yra tokia šio taur. metalo kaina, kurios suglaustose sidabrinėse monetose esamas sidabras per nominalinę monetos vertę nebeperkops. Tai, už suglaustas sidabrinės monetos sumuštinėmis ar banknotais nieko daugiau negausi, kaip tik jų nominalią kainą.

Suprantama, visų iš karto net šmokysi; naujos monetos realiai menkesnės ir, pagal vad. Greshamo dėsnį, stums iš apyvartos sidabrinės; daug kas priprims jų maišelius ir padės į šalį, iaukdami jų pabrangimo, tikėdamiesi pelno. Tačiau šiokioms ar tokioms kombacijoms, kenkiančioms normaliai pinigų apyvartai krašte, įstatyme numatytos griežtosios priešpriemonės: Finansų sekretorius galės išleisti reikalingus potvarkius, už kurių nevykdymą mon. įstatymas numato stambias bausmes; už monetų išvežimą užsienį, t. p. pinimą, perdėbimą greisiai iki 10,000 dol. bauda, arba 5 metai kalėjimo, arba tai ir kita kartu. Monetos ar sidabras šiais nusikalstamais atvejais bus konfiskuojamas valstybės išdo naudai.

Liet. Enciklopedijos anglų kalba reikalu

"Draugo" kult. priede spalio 30 d. A. K. klausia: "Kokia bus Liet. Enciklopedija anglų kalba?" Gerai, kad tuo reikalu rašoma, kelias eilę klausimų, deja, nelabai esminių. Štai pvz. kokio sukirpimo kai kurie tie klausimai:

Kokio pobūdžio bus enciklopedija anglų kalba? I tai jau iš anksto persiūsi atsakymas, nesant net tos enciklopedijos leidėjų, jog tai bus svarbiausias ir nesumaitotos (sovietinių pavyzdžių) žinios apie Lietuvos praeitį, nepriklausomybę laikotarpį, kurį taip stengiasi juodinti dabartiniai okupantai, apie Lietuvos ir lietuvių kultūrinius, ekonominius ir kt. laimėjimus, etc.

Juk leidėjo išsiuntinėtame laiške, nors trumpai, bet įsakmiai buvo pažymėta, jog Liet. Enciklopedija anglų kalba reikalinga atsverti ir atšaiyti pasaulį klaidinančią, pilną nepagrįstų melų, sovietinę literatūrą apie Lietuvą.

Antras A. K. keliamas klausimas: kas bus enciklopedijos redaktoriai? I tai, manytina, atsakytina, jog enciklopedijos redaktoriais bus tokie asmenys, kurie redaktorių vardų verti. Dėl šito vargu ar turėtų būti kokia abejonė. Leidėjas J. Kapočius prenumeratorių neapvils, kaip neapvilė ir su lietuviškosios enciklopedijos redagavimu. Argi kuris iš Liet. Encijos redaktorių nebūvo savo vietoje, ar nebūvo redaktoriaus vardo vertas?

Gi redaktorių būsimas sąstatas, savaime aišku, dabar gal dar nėra nei žinomas, kaip nežinoma iš viso, ar teks tokią enciklopediją išleisti, nes nežinoma, ar susidarys pakankamas skaičius prenumeratorių?

I trečiasis A. K. klausimas: kodėl, būtent, nutarta leisti šešis toms, kas tai nutarė? Panašiai, tur būt, galėtume klausyti visais atvejais, nežiūrint kiek tomų būtų numatyta leisti — 3, 5, 7, 10, vis tariant, kodėl 3, o ne 2, arba — kodėl 7, o ne 5 ir t. t.

Leidėjas šiuo metu iš pasizadanciu enciklopedija prenumeruoti netgi pinigų nerenka. Taigi, nesudarius minimaliausiai prenumeratorių skaičiui, tokią enciklopedija nebus ir leidžiama, o pasizadėjusiems neraiškas ir jokių pinigų mokėti. Tad kam dar taip toli iš anksto tartis su būsimais ar nebūsimais redaktoriais bei sudarinėti redakcinę kolektivą.

Liečiant kitus A. K. klausimus ir ieškant j juos atsakymų, reikia turėti prieš akis Lietuvių Enciklopedijos leidėjo patirtį (experience), įgytą beorganizuojant lietuviškosios enciklopedijos realizavimą. Taigi, kas pradžioje galėjo būti nežinoma padaryti, gal net suklysta bedarant, šiuo metu, tikėjime, bus atsverta patirtis.

Gi jeigu vietoj numatyti 20 Lietuvių Enciklopedijos išėjo 35 to-

mai, tai skriaudos nei lietuviams, nei Lietuvai, reik'a manyti, tikrai nebus. Bent neteko girdėti, kad kas nors tokiu tomų padaugėjimu per daug skųstųsi. Cia padaryta darbas, kokio negalkna, nepajėgiama ar tiesiog Kremliaus neleidžiama Lietuvoj padaryti.

A. K. taipgi abejoja, ar reikia šešių tomų liet. encijos anglų kalba, nes, girdi, ukrainiečiai nesenai išleide anglų kalba maždaug trijų tomų berods, apie pusantro tūkstantčio puslapių, gi latviai — latvistikos encijos irgi turi tris toms, tai kodėl, girdi, mes būtinai turime turėti šešis toms, o ne, sakyšime, 3 ar 5?

I tai atsakant, norėtusi paieškoti dar tokių tautybių, kurios panašios encijos anglų kalba visiškai (kaip, sakytume, estai) neturi ir, remiantis tuo, paklausti: tai kam ir mums reikalinga ją turėti..

Bet toks problemos kėlimas yra tik tuščiai žvalgydamasis j kitų darbus. Mes, lietuviai, ką dirbame — dirbame sau — nei ukrainiečiams, nei latviams, nei kitiems. Tad ir nėra ko ieškoti pavyzdžių kitur. Mes būkime pavyzdžiu kitiems!

Pr. Alšėnas

Čaplino sūnaus atsiminimai

Sveicarijoj gyvenančio žinomo Amerikos komediniuko Čaplino sūnus Michael, 19 m., prieš tėvo norą nuvyko j Skotiją ir ten vedė už save septyniais metais vyresnę merginą, kur, nemokėdamas jokio darbo, pateko j sunkumus, kai reikėjo išlaikyti du vaikus. Jis bandė visai verstis, griebėsi aktorius ir dainininko darbo ir gyveno iš socialinės pašalpos. Tačiau leidėjai sugalvojo, kad jaunojo Čaplino biografija gali būti labai populiaru ir pasiūlė tūkstančių dolerių Čapliniui ir 560 dol. dviem rašytojams talkininkams — Tomui Merrin ir Charles Hamblett. Visi trys parašė veikalą "I Couldn't Smoke the Grass on My Father's Lawn". Dabar norima knygą išspausdinti, nes leidėjai tikisi, kad knyga bus labai perkama, bet pats Čaplino sūnus jau to nebeporai, nes gali ta knyga užgauti savo tėvus. Tačiau leidėjai spiriasi, ir manoma, kad knyga bus išspausdinta. Pasiekimą, tikima, sukels ir tai, kad jaunojo Čaplino motina yra žinoma amerikiečio dramaturgo O'Neil duktė.

Rudens vėjų šukuojamos pušys Lietuvos pajūryje.

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASĖ SEMĖNIENĖ

Pustuzinis premijų žaviai prancūzų meilės istorijai

Kiekvienas filmo gamintojas stengiasi būti kitoks ir vis sėkmingesnis už kitus. Prancūzų importuoto filmo "The Umbrellas of Cherbourg" kūrėjas Jacques Demy, atrodo, pasiekė to abejais atvejais. Neveltui filmas susirinko tustuzinį tarpautinių premijų. Jo darbas pasižymi tokia kokybe, kurios pas-

kutiniu laiku, su liūdesiu tenka pripažinti, trūko amerikiečių ekranams — trūko to mažo dalykėlio, vadinamo "žavumu". O žavesio šitas filmas turi apšiai. Dėl to labiausiai jis visų kritikų ir giriamas.

Stilius kiek savotiškas, prie kurio tenka priprasti. Pavyzdžiui, dainavimas. Gražutė, jaunutė blondinė, savo mylimam

dainuoja: "Tu kvepi benzinu!"

Turinys labai intriguojantis ir įtraukiantis žiūrovą taip, kad, nežiūrint muzikalinio dialogo, norima tik sužinoti, kuo baigsis gražiosios poros Guy ir Genevieve karčiai - saldus romansas.

O kas nutinka — nebe nauja nuo Adomo ir Ievos laikų. Tai sena pasaka apie jaunosios meilės džiaugsmus ir skausmus. Genevieve (vaidinama rimto grožio aktorės Catherine Deneuve) gyvena su savo našle motina Cherburge, kur jos turi bankrutuojančią lietsargių krautuve-dirbtuvę. Guy (Nino Castelnuovo), automobilių mechanikas, gyvena su savo mirstančia teta. Pinigų trūkumas ir privaloma kariškoji tarnyba sulaiko juodu nuo vedybų. O kai Guy pašaukiamas kariuomenėn, jo mylimoji laukiasi kūdikio. Malonus turtuolis pasipėrė jai. Guy sužeidžiamas ir mėnesiai praslėnka be jokios žinios. Vedybos įvyksta. Ir, kai luošas herojus grįžta namo, jis neapkenčia viso pasaulio, kuriame, pagaliau, ir jis susiranda sau vietele. Jų gi takai vėl susikryžiuoja dar sykį, po trejų metų, vieną Kūčių vakarą...

Tai senoviška meilės istorija, be galo puikiai nufotografuota (ir niekad Paryžius neatrodė taip fotogeniškas su savo šlapiomis, blizgančiomis gatvėmis). Spalvos — impresionistinės ir nuostabios. Palydima žavia, surežisuota muzika. Visas aktorių sąstatas profesionališkai puikus.

Filmas skirtingas nuo visų matytų, bet malonus žiūrėti suaugusiems.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išplaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. — GR 6-9758

JADVYGA ir — JUOZAS BARTKUS, Savininkai

Kalėdiniai Siuntiniai!

Mieli tautiečiai, nudiuginkite artimuosius Lietuvoje pasidami jems dovanėlių Kalėdoms ir Naujiesiems Metams! Mes esame sudarę tris specialius didžiai vertingus šventinius siuntinius, kurių kaina Jums bus visai prieinama ir kokybe sužavės gavėjus. Štai jie:

Kalėdinis P (rabanginis) I

Angl. paltinė šilto veluro medž 3 jarda; išeiginei vyr. arba mot. eilutei vilnonė angl. medžiaga. 3½ j.; nepermatomo nallono medž. suknelėi — 4 j.; kaklaraištis; šilkinė skarelė; šokolado dėžė — 1 sv.; kakavos pupelių 1 sv.; švelnaus nallono mot. balt. — apatinukas ir kelnaitės; vyr. išeiginiai nallono marškiniai; ir vyr. arba mot. skotiškos vilnos nertinis tik už 99 dol. su pasiuntimu ir muitu!

Kalėdinis S (taigmeninis) II

Angl. viln. medžiaga dviems vyr. arba mot. eilutėms — 7 j.; labai graži portugaliska šilta medž. suknelė — 4 j., 2 poros nallono kojinių; vyr. arba mot. vilnonis nertinis, vyr. išeiginiai nallono marškiniai; ir šokolado dėžė 2 sv. tik už 75 dol. su muitu ir pasiuntimu!

Kalėdinis D (ovaninis) III

Angl. viln. medž. vyr. arba mot. eilutei — 3½ j.; medžiaga šiltai, gražiai mot. suknelėi — 4 j.; sunkaus itališko šilko medž. suknelėi — 4 j.; šilkinė skarelė; 2 poros nallono koj. ir 2 sv. šokolado tik už 60 dol. su pasiuntimu ir muitu!

Be to, tebesiūčiame mūsų populiariusius standartinius siuntinius V-3, 10½ j.; viln. kostimūnės medž. už 55 dol.; N-4, 16 j. keturioms suknelėms nalloninės nepermatomos medž. už 45 dol.; P-3, 6 j. vilnonės medž. dviem paltams ir 3½ j. vilnonės medž. išeiginiam kostiumui už 75 dol.; NMSK — 3 nertiniai, 3 išeiginiai marškiniai, 3 viln. skarelės ir viena atkarpa 3½ j. kostiumui už 75 dol.; ir M-13, aukšto kaloriteto 22 lbs. maisto siunt. už 30 dol.

Automobilius, dviračius, siuv. mašinas, svaig. gėrimus, tabaką (Sov. gamybos) galime pristatyti iš Kaune ir Vilniuje esančių kooperatyvų.

Siūčiame ir Jūsų pačių sudarytus siuntinius (tik naujų prekių). Tokius siuntinius (iki 22 lbs.) galite adresuoti mums ir mes juos išspėdiuosime j Lietuvą už 12 dol.; įskaitant mūsų patarnavimą, licenciją, draudimą ir supokavimą. Gi už čia apmokėtą muitą pateiksime oficialią sąskaitiukę. Prie tokių siuntinių galima pridėti šį tą iš mūsų kataloginių angliškių prekių.

Siųskite užsakymus, reikalaukite pavyzdžių ir kainininkų:

BALTIC STORES LTD.

421, Hackney Road

London, E. 2., Great Britain

Seniausioji šioje srityje lietuvių firma. Greitas, garantuotas ir gavėjo parašu patvirtintas pristatymas!

Atstovai JAV:

L. Venekus, 7030 So. Talman Ave., Chicago, Illinois, Tel. 436-0494
GAIVA, 3570 West Vernor, Detroit 16, Michigan.

SIUNTINIAI ↓ LIETUVA

DOVANAS KALĖDOMS

savo artimiesiems
SIŪSKITE JAU DABAR
ir tik per
**CENTRAL PARCEL
SERVICE**

kurio pagrindinė įstaiga yra
220 SOUTH STATE STREET
Telefonas WA 2-9354

gi miesto pietinės dalies skyrių rasite
2618 West 63rd Street
Telefonas WA 5-2466

Turime ypatingai gausų pasirinkimą prekių siuntiniams sudaryti. Apisilankykite pas mus ir vietoje įsitikinkite.

Garantuota siuntinių pristatymą trumpiausiu laiku atleikame jau NET 18 METŲ.

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

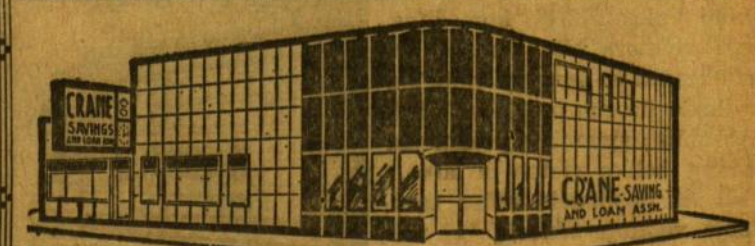
LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmadi. ir ketvir. 9-9 val., antr., treč. ir šeštadieniai nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4½% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimą sąskaitas

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v.
PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 5 v. v.
SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

VANDER WAGEN

ANGLYS

SINCLAIR ALYVA

3605 West 63rd St.

POrtsmouth 7-8020

NELAUKITE, nes rytoj gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus ar šiaip ką apdrausti, reikalauskite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:

AMERICAN BONDING
AMERICAN INDEMNITY
CASUALTY MUTUAL
FIDELITY & DEPOSIT
FIRE & CASUALTY OF CONN.
GIBLALTAR INSURANCE
THE HANOVER
HIGHWAY INSURANCE
THE HOME
INTERSTATE
LASALLE CASUALTY

MANHATTAN FIRE & MARINE
MERCURY MUTUAL
MONARCH
NATIONAL UNION
NEW YORK FIRE
SECURITY INSURANCE
UNITED STATES FIRE
UNIVERSAL INSURANCE
WESTERN FIRE & CASUALTY
CALIFORNIA LIFE

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams Street Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

Remkite tuos, kurie skelbiasi dienr. Drauge.

STANDARD Safety... ASSURED and INSURED!

Turtas
\$95,000,000.00

Rezervai
\$9,200,000.00

4¼% Current rate
per annum

4 Times a Year

All Savings In by the 15th
Earn from the 1st

HOURS
Mon. Thurs. — 9 to 8
Tues. Fri. — 9 to 4
Sat. — 9 to 12
Wed. — Closed

**STANDARD
FEDERAL
SAVINGS**

Chicago's apylinkė pajėgiausias

4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Virginia 7-1140

Aktorius Vitalis Zukauskas vaidina savo rečitalio metu spalio 16 d. Apieškimo parapijos salėje, Brooklyne, N. Y. Nuotrauka R. Kisieliaus

Kultūrinė Kronika

• Birutės Pūkelevičiūtės ka-
daisė Pasaulio lietuvių bend-
ruomenės premijuotąją "Auk-
so žašį" Lietuviškos knygos
klubas dabar išleidžia atskira
knyga. Kaip žinome, ši mūsų
rašytojos eiliuota ir scenai pa-
rengta pasaka prieš porą me-
tų "Atžalyno" buvo pastatyta
Jaunimo centro scenoje, o jos
filmo premjera Chicagoje bus
gruodžio 4 d. Lietuviškos kny-
gos klubo dabar išleidžiama
knyga "Aukso žašis" bus prie
spalvoto filmo puikus priedas,
pasiliekas su žūrovu ir sean-
su pasibaigus. Leidinys bus
apie 200 psl., gausiai iliustru-
tas ryškiais filmo momen-
tais.

• Naujas veikalas apie O. V.
L. Milašų. Neseniai pasirodė
Paryžiuje veikalas "MILOSZ".
Tai pirmas veikalas leidžiamas
Editions André Silvalre naujoje
veikalių kolekcijoje, užvardin-
toje "CONNAISSEZ VOUS?"
— MILOSZ. Knyga rašyta Jac-
ques BUGE. Ji pradeda auto-
biografiniu O. V. L. Milašiaus
žodžiu "LITUANIE".

Knyga yra 126 psl. Iš jos aiš-
kėja, kad apie Milašų yra dar
viena tezė, apginta Sorbonoje,
būtent — amerikiečio Stanley
M. Guise. Tezės pavadinimas —
"LA SENSIBILITÉ ESOTÉRI-
QUE DE MILOSZ". Be to, kny-
goje nurodyta, kad 1965 m.
Editions Universitaires yra iš-
leidę Paryžiuje — Anne Rich-
ter veikalą — "MILOSZ", Col-
lection des Classiques du XX
sicle, o 1964 Roger Brucher
Bruselyje yra išleidęs žurnalo
"LE THYRSE" 1964 m. kovo-
balandžio numerį, užvardintą —
"MILOSZ ET NOUS".

Veikalas CONNAISSEZ —
VOUS? MILOSZ, gaunamas Ed.
André Silvalre 20, rue Domat,
Paris (5e). Jo kaina — 8.95
franc. frankai.

• Pulk. Jean Chabanier rašo
apie Baltijos valstybes. Labai
gražiai leidžiamame Prancūzų
kariuomenės žurnale "LE RU-
BAN ROUGE", š. m. birželio
numeryje (No. 25) yra atspaus-
dintas pulk. Jean Chabanier
straipsnis "CONNAISSANCE
DES PAYS BALTIQUES, DES
ORIGINES A L'INDEPENDAN-
CE". Redakcijos nurodyta, kad
straipsnis bus tęsiamas ir se-
kančiuose dviejuose žurnalo nu-
meriuose. Straipsnis yra iliust-
ruotas ir gerai dokumentuotas.
Tai šaunus priminimas Prancū-
zijos kariams Baltijos valsty-
bių bylos.

• Viktoro Petravičiaus raiži-
nius įsigijo Meno institutas Pas-
tarojuo metu šis ryškūs mū-
šio grafikas intensyviai kuria
naujus spalvotus medžio raiži-
nius, kurių paroda kitų metų
sausio - vasario mėn. planuoja-
ma surengti Clevelande, Galle-
ry International patalpose, kur
šiuo metu vyksta Jono Rimšos
nuotraukų paroda. Neseniai Chi-
cagoje Meno institutas savo žymių pa-
saulio grafikų kolekciją papildė
ir mūsų šios Viktoro Petravičiaus
darbais, įsigydamas 1949 me-
tais Vokietijoje išleista jo mo-
nografinio pobūdžio lino raiži-
nių seriją — viso 37 atspaudus.

• Aldonos Stempuzienės įdai
navimų plokštelė jau išėjo.
Plokštelės pirmoje pusėje tel-
pa Dariaus Lapinsko dvylikos
dainų ciklas MERGAITES DA-
LIA. Ciklo dainos, besikeisdamos
tarp lėtų ir greitų tempų,
pasakoja apie kaimo mergaitės
dalią nuo jos laimingų mergai-
tinių dienų iki jautraus atsi-
sveikinimo su motina.

Komp. D. Lapinskas, veng-
damas per didelio ansamblinio
orkestravimo, leidžia čia do-
minuoti solo instrumentams,
kurių specifines spalvas gali-
ma atsekti originalioje mūsų
muzikoje. Iš tikrųjų, orkest-
ras čia improvizuoja žmogų
supančios gamtos garsus, o
mergaitė tarytum pati sau
dainuoja savo likimą, nesiek-
dama nustumti tų garsų. Prof.
Jakubėnas pastebi, kad MER-
GAITES DALIA yra savo rū-
šies šėdėvas, kupinas gražios
tonalinės melodikos, savotiškai
lietuviškas, lietuviškas visai nau-
ju būdu.

Antroje plokštelės pusėje yra
įdainuotos taip pat su or-
kestru lietuvių kompozitorių
originalios ir stilizuotos liaudies
dainos: Gruodžio "Alyvos", Ba-
naičio "Gieda gaideliai", Jaku-
bėno "Plaukia antelė" ir "Pie-
menų raliavimas", Šimkaus
"Lopšinė", Račiūno "Už stalo
sėdau, pagoniškas kalėdinis la-
lavimas" — "Eglė žalioji",
sutartinė "Unčių tupi trys pul-
keliai", žvejų daina "Išbėg iš-
bėgo iš Rusnės kaimo", net liau-
dies žaidimo daina — "Tevaro
tiltas".

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.
3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS IVAIRIAUSIŲ TELEVIJOS,
RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS,
ORO VESINTUVAI — SPALVOTOS TELEVIJOS APARATAI

Iš muzikinio gyvenimo okupuotoje Lietuvoje

Lietuvos kompozitorių suvažiavi-
mas spalio gale buvo suorganizuo-
tas originaliai ir įdomiai. Vieši su-
važiavimo "posėdžiai" vyko trijuose
miestuose — Vilniuj, Kaune ir
Panevėžy. Kompozitoriai ten nesakė
praktiškai, o "padarė pranešimus"
savo naujų kūrinių koncer-
tais.

Nėra žinių, ar jie grąs iš Mask-
vos leidimą ir išėjimą iš bėgimo žy-
mesnės kūriniams plokštelėse. O tai
būtų vienintelis būdas tuos kūrinius
pažinti negalėjusiems būti suvažiav-
imo koncertuose ir neturintiems
progos girdėti juos kada nors atie-
kamus Vilniuj ar Maskvoj.

Iš apžvalgos — A. Kalinauskio,
Literatūra ir Meno spalio 30 d. lai-
doj — ypač įsidėmėtini šie pareš-
kimai:

"Socialistiniam realizmui nėra
svetimi net ir radikaliausi užsienio
kompozitorių pasiekimai muzikos
kūrybos technikos srityje".

"E. Balsui padėjo dodekafonijos
(dvylikatoninės) elementai. J. Juzeliū-
nui — savo konstrukcijos ne-
tericijinės harmonijos funkcijos. V.
Jurgučiu — deklamacinis teatrali-
nis principas, remiamas spalvinga
mušamųjų ritmika".

"Jaunieji kompozitoriai nepasiekė
puikių rezultatų vien dėl to, kad
ne visur sugebėjo priemonių arsenale
pasirinkti būtent sau tinkamą
ginklą, ne visada pajėgė išlaikyti
tvirtą, savitą kūrybinį "aš".

"Daugelis kratosi naujesnės har-
monijos ar ritmikos, kurios jiems
nėra lengvai įkandamos. Dėl to ne-
maža dalimi kalta ir mokykla, kurioje,
ruošiant jaunus kadrus, per
daug laikomasi konservatyvizmo,
nesuapžindinama su naujais pasie-
kimais muzikinės išraiškos techni-
kos srityje. Baigę mokslus, jauni
specialistai neretai netenka meninės
lygsvaros — vieni "pujute laisvę",
metasi į kraštutinumus, kiti
— kratosi visko, kas netelpa į jų
suformuotus etalonus".

"Buvo pastebėta, kad tos dainos,
kurios turi betarpišką ryšį su liau-
dies muzikiniu folkloru, su senomis
lietuviško chorinio dainavimo
tradicijomis, vis dėl to skamba
įtaigiau, organiškiau".

Konstatuotas trūkumas muzikos
vaikams, ypač tokios, kad vaikai
"iš mažens įprastų ir prie nudienės
muzikos skambesio, šalia klasikos".
Permaža masinių dainų, šokių an-
sambliams, kompozicijų kaimų ka-
peloms ir dūdų orkestrams. Paga-
liau — "Viena opera ir nė vieno
baleto per penkerius metus — tik-
rai permaža".

Juliaus Juzeliūno simfonija "Žmo-
gaus lyra", atlikta kompozitorių
suvažiavimo koncertų rėmuose, at-
siliepiamoje vertinama kaip vienas
iš įdomiausių naujųjų Lietuvos kom-
pozitorių kūrinių. Tai simfonija, ku-
rią vyrauja ne orkestras, o cho-
ras ir solistas. Keliamas klausimas,
ar tas kūrinys vadintinas simfonija,
ar kantata arba oratorija. Bet čia
pat sutinkama su simfonijos pava-
dinimu, nes, nors muzika čia paren-
ta žodiniu tekstu, ji nesekanti pas-
kui tekstą, kaip kantatos. Tekstas

• Mirė rašytojas Aleksander
King, New Yorke mirė Alexan-
der King, sulaukęs 66 m. Mirė
lapkričio 18 d. po širdies smū-
gio, tik baigus televizijos pro-
gramą, kurioj jis pristatė savo
naujausią knygą, išėjusią prieš
pora dienų, "Rich Man, Poor
Man, Freud and Fruit". King
pagarsėjo Amerikoje 1958 m.,
kai išspausdino knygą "Mine
Enemy Grows Older". Šioje
knygoje jis atvirai rašo apie
savo draugus, pažįstamus ir
vaikystę Vienoje, kurioj jis bu-
vo gimęs 1899 m. Į Ameriką su
savo tėvais atvyko prieš pat
Pirmąjį pasaulinį karą. Velionis
taip pat buvo ir dailininkas.

Stirbis Fuel Oils
Allejus virtuvei ir krosnims.
"Geresnė ir pigesnė alyva".
Tel. HEMlock 4-6264
PETER STIRBIS
6741 So. Maplewood Ave
Chicago, Ill. 60629

esąs panaudotas tik kaip pradinė
atrama simfoniniam muzikos vysty-
mui. Tie tekstai yra paties kompo-
zitoriaus pasirinktos ištraukos iš
E. Mieželaičio poemos "Žmogus".

Lietuviškas koncertas suomiams
lapkričio pradžioj buvo perduotas iš
Tallino (Estijos), Suomijai skirtoj
televizijos programoj. Buvo perduo-
tas iš atskirų dalykų sumontuotas
garsinis filmas-koncertas, kuriame
dalyvauja Kipras Petrauskas, An-
tananas Kučingis, V. Daunoras, L.
Digrys (vargonai), S. Sondeck'o ka-
merinis orkestras, styginis kvartet-
tas, vaikų choras (Ažuolukas), V.
Bartusevičius ansamblis ir kiti. Fil-
mas sumontuotas taip, kad gali-
ma parodyti kiekviena programos
dalis atskirai. Revoliucijos metinių
(lapkr. 6-7) progą koncertą rodė ir
Vilniaus televizija.

Konrado Kavecko, dirigento ir
kompozitoriaus (prieš apie 30 metų
vadovavusio Vytauto Didžiojo uni-
versiteto ir Kauno Bazilikos cho-
rams) 60 metų amžiaus sukakties
proga visi Vilniaus laikraščiai para-
šė pagerbiamuosius straipsnius, o
Paleckis — dar vieną garbės raštą.
K. Kaveckas profesoriauja Vilniaus
konservatorijoje, diriguoja dainų

4½% 5%
current dividend on investment bonus
4½% DIVIDENDŲ MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokama 4½% dividendų kas pusmetį ir
dar šimokama po ½% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 22, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., Antradi., Penkt. ir Šeštadi. 9 v. r. — 4:30 p. d.
Trečiadi., uždaryta; Ketvirtadi. 9 v. r. — 8 v. r.

Artesian Restaurant
2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)
• Skanūs valgiai
• Geras patarnavimas
• Puiki atmosfera
PIETŲ \$1.65 & \$2.25
JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS.
TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ.

Užsakykite vietą iš anksto Padėkos Dienai (Thanksgiving Day).
Rezervacijoms skambinkite — 436-4622.
Atdara sekmad. iki ketvirtadi. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktadi. ir
šeštadieniais iki 5 valandos ryto.

GARDZIAUSIA DUONA—BULKUTĖS—SAUSAINIAI—TORTAI
BRUNO KEPYKLOJE KEPA LIETUVIŠKĄ DUONĄ
Kar Valgo Bruno Duona
Visad Žydi Kaip Agonai!
Sav. BRUNO MACIANSKIS
3339 So. Lituania Ave
Tel. CL 4-6376

SUSTOKIT, APŽIURĖKIT — MŪŠŲ METINĮ IŠPARDAVIMĄ
STEIN TEXTILE CO.
Didelis užuolaidų skyrius, kuriame galit savo langams pasirinkti
urminėmis kainomis iš tūkstančių įvairių užuolaidoms de-
koratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių
ritinių: damasko, brokadės, "boucle's", "fiberglass". Jei jūs
nemokat siūti, mes jums jas pagaminsim.
PIRKŠIT NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.
Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilno-
nių, šilko, nylonų, taffeta, aksmo, angliškių medžiagų paltams
ir kostiumams sluntimui artimesiems į Lietuvą ir tolimąjį Si-
birą už žemas kainas.
616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737
Atdara kasdien ir sek. 9:15 r. iki 5:30 v. kampo. Pirmadi. uždaryta.
Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę
Jefferson St. Chernin's alkštėje

LIETUVOJE MIRĖ BUGAILIŠKIS
Feliksas Bugailiškis, teisininkas
(ilgą laiką buvęs šiaulių apygardos
teismo pirmininkas) ir kraštotyri-
ninkas, Aušros muziejaus šiauliuose
steigėjas, mirė Vilniuje spalio
27 d., baigdamas 82 metus.
Viešai tai buvo pranešta tik po
laidotuvių. Tiesos skelbimų skyriu-
rašaliai buvo užimti mirusio uolau-
s. Bugailiško laidotuvių metu laik
bolševikinio režimo rėmėjo, rašyto-
jo Jono Šimkaus pagerbimais ir lai-
dotuvėmis.
F. Bugailiškis po karo buvo
įtrauktas į pagalbinių kraštotyros ir
bibliografijos darbą, kurio neaple-
do ir po 1956 metų, kai jam buvo
išrūpinta vadinama respublikinės
reikšmės pensija. Kraštotyrininkai
buvo jį išrinkę savo draugijos gar-
bės nariu. Bibliografijos darbuose
F. Bugailiškis dalyvavo prie kny-
gų Rūmų, kurių direktorius yra bu-
vęs šiauliškis A. Ulpis.
Apie F. Bugailiško mirtį ir laidot-
uves plačiau Lietuvoje nebuvo su-
skubta sužinoti, tad laidotuvėse da-
lyvavo tik šiaulių Aušros muzie-
jaus, kraštotyrininkų ir bibliografų
atstovai (atsisveikinimo kalbas pa-
šventė, tituluojamas liaudies arti-
stų (respublikinio masto). Jo gim-
tadienis — lapkričio 3 d. (Liet.
Encikl. nurodytas spalio 21, pagal
seną kalendorių. (E.)

Petkus
TĖVAS IR SŪN
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYB MODERNIOS KOPI
633 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
410 S. 50th Ave., Cicero. TOWNhall 3-2108-09
VIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESI OG NUO M. NELSON SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYB MODERNIOSKOS KOPLYCIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių
ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2814 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6972
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA Tel. LAfayette 8-8572
ANTANAS M. PHILLIPS
3397 LITUANICA AVE. Tel. Yards 7-3401
POVILAS J. RIVIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. Yards 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. Yards 7-1158 — 1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmple 2-1093

Remkite tuos, kurie skelbiasi dienr. Orange

AKADEMINĖS PROŠVAISTĖS

Leidžia Lietuvių Studentų Sąjunga
Redaguoja Šarūnas Gavelis, 897 East Broadway,
So. Boston 27, Mass.

Jaunimo metai

Laisva, ugninga, nežabota
Kliūčių, jaunyste, nežina!
I atetiles žavingus plotus
Pirmyn veržiesi amžinai.

Jonas Aistis

Jaunimas laiko tėkmėje perima vyresniųjų darbus. Išeivijos, lietuvių tautos ir Lietuvos ateičiai reikia jaunimo, kuris savo idealizmu ir entuziazmu brandintų ir vykdytų tautinius mūsų idealus.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba, siekdama sudaryti sąlygas dabartinei lietuvių jaunimo padėčiai laisvojo pasaulio kraštuose ir pavergtose Lietuvoje apžvelgti, jaunimui i lietuvišką gyvenimą įtraukti ir jo pasiekimams laimėjimams mokslo, meno, literatūros, politikos, religijos ir kitose srityse išryškinti, jaunimo dvasia naujiems darbams, polėkiams ir pasiryžimams uždegti, jaunimo tarpusavio bendravimo ir bendradarbiavimo nuotakoms kelti, skelbia

1966 METUS PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO METAIS.

Šiam tikslui Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba:

1. Kviečia laisvojo pasaulio lietuvių jaunimą i šio jaunimo Kongresą Chicagoje, JAV, 1966 birželio 30—liepos 3.

1966 PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO METŲ PROGRAMA

Jaunimo metais norima išryškinti eilę momentų. Kiekvieną mėnesį skirtinas dėmesys vienam jaunimo klausimui. Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso komitetas pasiūlė ir LPB valdyba patvirtino sekančią programą kiekvienam mėnesiui:

Sausis — Keliama jaunimo metų prasmė, tikslai, svarba. Ruošiamasi Pasaulio lietuvių jaunimo kongresui. Keliamos įvairios jaunimo problemos. Jaunimas traukiamas i aktyvesnę lietuvišką gyvenimą.

Varas — Lietuvos nepriklausomybės atgavimo minėjimo Vasario 16 proga rengia jaunoji karta, skatinama ir talkinama vyresniųjų. Minėjimus praveda visuose kraštuose jaunimas. Pagrindiniais kalbėtojais kviečiami jaunosios kartos žmonės.

Kovas — Jaunimas ir vyresnieji aktyviai įsijungia i jaunimo kongreso lėšų telkimo vaju. Kovo 6 diena — vajuas diena visame pasaulyje sutelkti lėšas kongresui (parodoms, posėdžiams, stipendijoms kitų kraštų jaunimui atvažiuoti, leidiniams ir t. t.).

Balandis — Lietuviškos spaudos svarba jaunimui. Skatinama laikraščių ir žurnalų prenumerata, knygų skaitymas ir parama spaudai. Jaunimas traukiamas i skaitytojų ir bendradarbių eiles. Keliama jaunimo spauda.

Gegužis — Susipratusias lietuviškos jaunos šeimos svarba, lietuviškų šeimų kūrimas, gerai pasiruošusios jaunos lietuviškos motinos reikšmė tautiškuimui lietuviškoje šeimoje.

Birželis — Prisimenamos lie-

2. Kreipiasi i laisvojo pasaulio lietuvių bendruomenes, organizacijas, parapijas, spaudą, radijo valandėles ir visus lietuvius, prašydama jaunimui dėmesio, jo siekimų supratimo ir visokeriopos paramos.

3. Skatina visus domėtis jaunimo klausimais ir prašo padėti vykdyti Lietuvių jaunimo metų programą.

4. Prašo visuose raštuose, leidiniuose, spaudoje ir kitur 1966 metus žymėti Lietuvių jaunimo metais.

Pasaulio lietuvių jaunimo metai buvo pradėti Kanados Lietuvių jaunimo kongresu 1965 spalio 9 Toronte, Kanadoje.

Metų šūkis:

**Mūsų jėgos, mūsų žinios
Laisvai Lietuvai Tėvynei!**

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba
Juozas J. Bachunas, pirmininkas
Stasys Barzdukas
Dr. Algirdas Nasvytis
Alfonsas Mikulskis
Vytautas Kamantas
Milda Lenkauskienė
Julius Staniškis
Dr. Jonas Puzinas,
PLB Kultūros Tarybos pirm.

Clevelande, JAV, 1965 spalio 4.

tuvių partizanų kovos už Lietuvos laisvę. Tos laisvės kovos tęsimo pareiga jaunimui. Visi lietuviai renkasi i Chicago, JAV, i Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą parodyti pasauliui savo vienybę ir norą siekti Lietuvai laisvės. Kongresas prasideda birželio 30.

Liepa — Jaunimo kongresas baigiasi III-ja JAV ir Kanados Lietuvių dainų švente liepos 3. Po kongreso vienos savaitės studijų stovykla kitų kraštų jaunimui. Vėliau viešėjimas lietuvių šeimose JAV ir Kanadoje iš kitur atvykusiems.

Rugpjūtis — Jaunimo organizacijų stovyklų reikšmė. Jaunų šeimų bendras atostogavimas.

Rugsėjis — Lituanistinių mokyklų svarba. Lituanistinių studijų reikšmė. Lietuvių Bendruomenės ir lietuvių organizacijų reikalingumas.

Spalis — Mokslo, ypatingai

Irgi mąstytojas...

Jonas Kelečius

Prieš išplaukiant...

AKADEMIKŲ SKAUČIŲ DRAUGOVĖ AUGA

Tai buvo praėjusį rudenį, prieš metus. Kambaryje tuomet buvome aštuonios mergaitės, kandidatės i skaites akademikos. Bijojom prakalbėti, nes aplinkui buvo mirtina tylą. Aš pati girdėjau savo širdies plakimo dūžius. Tylą suardė nervingas vienos draugės klausimas:

— Kada įsikūrė ASD (Akademikų skaučių draugovė)? — paklausė ji. Niekas neatsakė, tik girdėjosi skubus knygų lapų vartymas.
— Va, aš radau! 1924 m. spalio 16 d. Atsimink, kad šiais metais minime 40 metų jubiliejų nuo mūsų draugovės įsikūrimo.

Rodėsi, ką buvau išmokusi, viską pamiršau. O būtų gėda prieš visus, jei egzaminų neišlaikytiau. Nuo jaudinimosi ir nerimo delnai rasojo, pirštai drebėjo, o nagai tai jau net iki kaulo buvo nukramtyti. Netrukus pasigirsta žingsniai, o duryse — tikroji narė Birutė, viena iš egzaminatorių.

— Numeris trečias, prašau! — Tai aš! — sakau atsisukusi draugėms ir lyg ne savomis kojomis išėjau paskui tikrąją narę egzaminams. Nueidama girdėjau draugių - kandidatėlių linkėjimus laimės ir sėkmės egzaminuose.

Drebanti širdimi įžengiu i kambarį, o čia matau aplinkui susėdusiu gal dvidešimt tikrųjų narių, kurios pasirėngusios sunkiais klausimais mane piltė užpilti. Meldžiaus ir bijojau, kad

aukštojo, reikšmė jaunimui. Jo siekimas.

Lapkritis — Jaunimo organizacijų reikšmė. Jaunimas skatinamas i jas stoti.

Gruodis — Tarpusavio ryšių palaikymas tarp pasaulio lietuvių Kalėdų proga.

PLB Valdyba

tik jos neišgirstų, kaip mano širdis muša... O taip dabar norėčiau būti jų vietoj...

Metai prabėgo, ir vėl ruduo, ir vėl kiti nauji egzaminai. O mūsų akademikų draugovė vis auga ir stiprėja. Šį rudenį buvau rami, nebesinervinau, nes jau su kitomis ASD sesėmis egzaminuosimė kitas studentes, jau atlikusias kandidačių stažą. T. n. Danos Putrienės jaukiame bute lapkričio 5 d. susirinkome būrelis tikrųjų narių ir prieš egzaminus visos linksmam šnekučiavomės.

— O, aš šias kandidates stipriai klausinėsiu, — sako Regina.

— Aš tai reikalausiu iš visų, kad jos žinotų ištisai visą Br. Kviklio "Akademinę skautiją", datas, vardus ir vietas, — tarė Irena.

— Argi nė trupučio jų nepasigailėsite? Juk vargšės beveik alpsta virtuvėje iš baimės, — sakau.

— Kaipgi, juk negalima lengvai praleisti ir priimti tikrosiomis narėmis, jei nesugebės atsakyti i klausimus. Aš mėginasiu dar būti pikta ir griežta, — juokėsi Janina, — o klausimus pilsiu kaip iš kibiro.

— Aš manau, kad jos bus užtektinai išsigandusios ir be tavęs. Tikiu, kad jos nei savo vardo nežinos, kai paklausi, — pritarė Nijolė.

Pasikalbėjimas ir juokavimas pasibaigė, kai buvo atvesta pirmoji mūsų "auka", viena išblyškusi kandidatė i tikrąsias nares. Iš karto smigo i ją keliasdešimt mūsų akių, visos jau buvome pasirėngusios klausinėjimui. Mano širdis suminkštėjo, nes atsiminiau, jog pernai aš pati sėdėjau jos vietoje ir prakaitavau. Sėdėjau vieny viena prieš didžiulį būrį tikrųjų narių. Bet tokia jau pas mus tvara — šiuos egzaminus turi pra-

eiti visos studentės, norinčios priklausyti akademikų skaučių draugovei.

Egzaminai baigėsi nuoširdžioje ir skautiškoje dvasioje. ASD kandidatės buvo gerai jų globėjos Ramunės Kviklytės priuostos ir egzaminus sėkmingai išlaikė. Savo temas apgynė ir i draugovę tikrosiomis narėmis buvo priimtos:

1. Cepaitytė, Laima, Illinojaus universitetas,
2. Domarkaitė, Rūta, St. Francis Xavier kolegija,
3. Gasmerytė, Giedrė, Chicago universitetas,
4. Gedgaudaitė, Irena, Bogan, Jr., kolegija,
5. Janickaitė, Margarita, Loyolės universitetas,
6. Koncytė, Dalia, Illinojaus universitetas,
7. Koncytė, Dana, Illinojaus

Nuotrauka K. Katelės

LIETUVA IR IŠEIVIJA 25 METŲ PERSPEKTYVOJ — IR KAS TOLIAU?

Lietuvių studentų sąjungos visuotinio suvažiavimo dienotvarkė, 1965 m. lapkričio 25—28 d. Sheraton - Cleveland Hotel, Cleveland, Ohio

KETVIRTADIENIS, lapkr. 25 d.
10 v. r.—7 v. v. Registracija, Mezzanine Lobby.

3 v. v. Suvažiavimo atidarymas, Mezzanine Lobby. Suv. reng. kom. pirmininko pasveikinimas (V. Januškis). LSS CV-bos pirmininko žodis (K. P. Zygas). Paskaita: "Išeivija 25 metų perspektyvoje — ir kas toliau?" (Dr. Vytautas Vyngantas).

8 v. v. Atskirų ideologinių organizacijų susipažinimo vakarai. PENKTADIENIS, lapkr. 26 d.

10 v. r.—6 v. v. Registracija, Mezzanine Lobby.

10 v. r. Skyrių 1964—1965 pranešimai, Gold Room. Šalpos fondo pranešimas, Kontr. kom. pran. Mandatų komisijos rinkimai. Prezidiumo rinkimai. Rezoliucijų komisijos rinkimai.

2. v. v. Paskaita: Dr. Henrikas Nagys "Kodėl ir kaip netylėti", Gold Room.

3. v. v. Diskusinių būrelių pradžia.

8. v. v. Discotheque šokiai, "Vėjūnės", Whitehall Room.

SESTADIENIS, lapkr. 27 d.
9 v. r.—12 v. r. Registracija, Mezzanine Lobby.

10 v. r. Diskusinių būrelių pranešimai, Gold Room.

11 v. r. V. Kleiza — Išeivijos org. apžvalga. A. Lukas — LI-TUANUS ir LE pranešimas. A. Zaparackas — Jaunimo kongr. pranešimas.

2 v. v. Simpoziumas: "Lietuva 25 metų persp..." G. Procuta: "Lietuvos jaunimas tarp laisvėjimo prosvaičių ir kontrolės uolų". Dr. Rimvydas Šilbajoris: "Išpūdziai apie dabartinę studentiją Lietuvoje". Dr. Henri-

15-to Lietuvių studentų sąjungos suvažiavimo diskusinių būrelių sąrašas

1. Pereitais metais išėivija save įprasmino ir pateisino savo egzistenciją šiais konkrečiais darbais... (Ideolg. org. CV-bos pristato atstovus.) Ateitininkų atst. — Augustinas Idzėlis, A. S.S. — B. Andriukaitis, Santaros - Šviesos — Kęstutis P. Žy-

kas Nagys: "Kūrybos apžvalga Lietuvoje ir išėivijoje". Dr. Kostas Ostrauskas: "Kūrybos sąlygos Lietuvoje". Gold Rm.

4:30 v. v. Rezoliucijos, CV pirm. žodis, suvažiavimo uždarymas.

7:30 v. v. Literatūros vakaras: dr. Kostas Ostrauskas skaitys ištraukas iš savo naujos kūrybos, dr. Henrikas Nagys skaitys eilėraščius iš naujo savo rinkinio "Broliai balti aitvarai", dr. Rimvydas Šilbajoris skaitys Lietuvos jauniausių poetų kūrybą. Literatūros vakarą praveda Aldona Augustinavičienė. Šokiai. Gold Rm.

SEKMADIENIS, lapkr. 28 d.
10 v. r. Šv. Mišios St. John Cathedral.

3. "Taikos kuopa" lietuviams Amerikoje. Praves: stud. A. Saulaitis, S. J.

4. Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso pasisiekimas remsis šiom padarytom ar nepadarytom prielaidom apie dabartinio jaunimo psichologiją... Pravedėjo-os dar nėra.

6. "Pax Romana" Egzių komisijos veiklos įvertinimas. Praves: N. Umbrazaite, talkininkas V. Svotelytė ir S. Sužiedėlis.

7. Ar JAV-bių pilietis gali atstovauti Lietuvos studentus ir iškelti jų reikalus tarptautiniuose studentų suvažiavimuose? Praves: stud. R. Gulbinas, talkininkas G. Dambava.

8. Lietuviško jaunimo auklėjimo procedūros įvertinimas. Dalyvaus studentės Salvinija Gedvilaitė ir Silvija Pikelytė.

9. Amerikos politikos vaizdė mes priklausom dešiniajam sparnui ir užtat turėtume em masse įsirašyti i atitinkamas stud. org., kaip pavyzdžiui: SDS, YAF, ir Birchers. Praves: stud. A. Lapšys.

10. VLIK-o ir ALT-o trūkumų ir potencialo įvertinimas. Diskusinis būrelis, skirtas filiteriams. Prelegantai atsiras.

Per dvi savaites po suvažiavimo kiekvienas diskusinio būrelio pravedėjas-a nusiųs Mykolu Drungai, 6821 Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629, rašinį apie suvažiavime diskutuotą būrelyje temą. Rašiniai turi būti tokio lygio, kad juos būtų verta parodyti Sąjungos 1965—1966 metraštinėje knygoje.

Moters vaidas su Churchilliu

Vienas ilgiausiai užsitęsusių Wiston Churchillio vaidų buvo su amerikiečių kilimo Lady Astor, pirma moterimi, patekusia i anglų parlamentą — Žemuosius rūmus. W. Churchillis nedarė jokių pastangų paslėpti josios nemėgimo. Jų garsiausias žodžiu pasikietimas, kuris liks įtrauktas i istoriją, buvo toks. Lady Astor kreipėsi i garsųjį politiką: "Jei aš būčiau Jūsų žmona, aš įdėčiau nuodų i Jūsų kavą". I tai Churchillis atsakė: "Užtikrinu Jus, jei aš būčiau Jūsų vyras, aš būtinai tą kavą išgerčiau".

Joks žmogus nėra pakankamai geras kitiems valdyti be jų sutikimo.

— Abr. Lincoln

Dvi būtybės yra maloniai paprastos: vaikas, kuris nepažįsta blogo, ir šventasis, kuris jį jau užmiršo nugalėjęs.

— Garrigou Lagrange

Daumanto stovykloje 1965 m. Giedrė Rinkūnaitė ir Otilija Vosyliūtė.

VISŲ STUDENTŲ DĖMESIUI!

Toronto suvažiavime buvo daug kalbėta ir diskutuota lietuvių išlaikymo tremtyje klausimais. Literatūra ir menas yra tėvynėje varžomi, tad yra mūsų pareiga visa tai išlaikyti ir laisvai ugdyti čia.

Mes galime čia savo vertę geriausiai parodyti pačiu reikmingiausiu būdu — KŪRYBA.

O studentija gali vaisingiausiai šį svarbų uždavinį atlikti, leisdama savo laikraštėli, kuris turėtų būti literatūrinio, informacinio bei diskusinio pobūdžio, remiamas visų lietuvių studentų Amerikoje ir Kanadoje. Tokiu būdu galėtume jame plačiau panagrinti visus klausimus, liečiančius studentijos rolę lietuvių visuomenėje, o taipgi galėtume palaikyti glaudes-

nius ryšius tarpusavyje. Kadangi atskirose vietovėse išleisti, kaip rodo patirtis su "Studentų Gairėmis", siūlome tad stud. leidinio idėją paversti kolektyviniu užsimojimu. Turi būti rastas leidinio centras, apsiimtas redaguoti ir leisti šį laikraštėlį. Medžiagą sutelktų kolonijose įsteigti korespondentų centrai, kurie rūpintųsi surinkti tos kolonijos jaunimo kūrybą, veiklos informacijas bei įvairius pasisakymus, visa tai pasiunčiant i leidimo centrą.

Kviečiame kolegas ir koleges šį klausimą atidžiai apsvarstyti ir apmąstyti ir taipgi pasiruošti diskusijoms šia problema L. S. S. suvažiavime.

Lapšys ir Lingertas

universitetas,
8. Kremerytė, Gražina, Illinojaus universitetas,

9. Lungaitė, Erika, Šv. Bernardo galestingų seserų mokykla,

10. Palilūnaitė, Živilė, Illinojaus universitetas,

11. Pikelytė, Milda, Illinojaus universitetas,

12. Švaraitė, Marytė, Illinojaus universitetas.

Po egzaminų, kai baimė praėjo ir kandidatės sužinojo iš pirmininkės Danguolės Markutės, kad visos egzaminus išlaikė, naujos sesės išdidžiai juokėsi, sakydamos, jog egzaminai galėjo būti dar sunkesni.

Ad Meliorem!

7. Koncytė, Dana, Illinojaus

Birutė Šlajutė